

Llobregós

informatiu

NÚM 27 - DESEMBRE 2007 - GENER 2008

LA MATANÇA DEL PORC

SANT GALDERIC A BIOSCA

EL PATRIMONI DISPERS

Núm 27 - desembre 2007 - gener 2008
Revista bimestral d'informació i opinió

EDITA:
Associació del Patrimoni Artístic
i Cultural de Torà
c/ Convent, s/n
25750 TORÀ - Tel. 649 352 877

Subscripcions i publicitat:
Rosa M. Santamaria 973 473 253

CONSELL DE REDACCIÓ:
Antònia Balagué, Ramon Fitó, Maria Garganté, Fermí Manteca, Ferran Miquel, Maria Morros, Imma Raluy, Daniel Vidal
Coordina: Xavier Sunyer

COL·LABORADORS HABITUALS
Roger Besora, Albert Brau, Anna Martin, Gemma Martínez, Miquel Martínez, Montse Miquel, Marta Miramunt, Xavi Moreno, Montse Oliva, Sílvia Porta, Ramon Santesmasses, Montse Torné, Montse Vives

COL·LABOREN EN AQUEST NÚMERO
Carles Alsedà, Jordi Canals, M. Rosa Cardona, Josep M. Freixas, Josep Jounou, M. Alba Puigpelat, Mireia Torrens, Noèlia Viles

Fotografia: Xavier Sunyer
Disseny i maquetació: Fermí Manteca
Correcció lingüística: Marta Bagà i Dani Vidal

Subscripció anual: 12,00 Euros
A l'estranger: consultar preus
Número solt: 2,30 Euros

Dipòsit legal: L -798-2003
Impressió: Impremta Bamola (Guissona)
Tiratge: 700 exemplars

Aquest número està imprès en paper ecològic, elaborat sense clor

<http://www.llobregos.info>
correu-e: info@llobregos.info

Membre de l'Associació Catalana
de la Premsa Comarcal

és una publicació bimestral. Hi pot participar i/o col·laborar tothom que ho desitgi. El Consell de Redacció no subscriu necessàriament les opinions expressades pels autors dels articles, que en són els responsables. La Redacció manifesta que no està obligada a acceptar totes i cadascuna de les col·laboracions rebudes.

Portada: la matança del porc és una celebració tradicional que es conserva en molts indrets de casa nostra.

Contingut

9

El Correllengua torna a passar per Massoteres

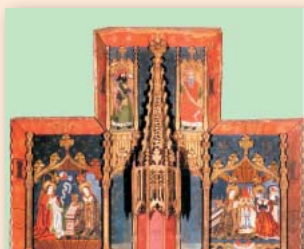
16

La Federació d'Entitats Excursionistes visita el Llobregós

28

Coneixerem les aranyes vespa que poblen la Vall del Llobregós

32

Visitem l'exposició a Cervera i admirem el patrimoni dispers

47

La Josefina, de cal Farguell, ens fa un plat exquisit de llom

52

Cursa de Muntanya a Sanauja. Revivim una experiència personal

3	Editorial
5	Noticiari
11	... de la Vall
20	La salut
21	Pedagogia
23	La matança del porc
28	Natura a la Vall
30	Pàgina WEB
32	Patrimoni a la Vall
34	Heràldica
37	Agenda
38	El Ventilador
40	Opinions
45	No em feu cas
46	Llibres recomanats
47	La nostra cuina
48	El temps
49	Passatemps
50	Pessebre Vivent
51	Esports
54	Foto record

... i a més, suplement de regal:
el *Còmic de la Premsa Comarcal*

I per als nostres subscriptors:
EL CALENDARI DE CAL JAUMET

Editorial

Aquest últim número de 2007 de la nostra revista està dedicat, en el seu reportatge principal, a la tradicional matança del porc, una celebració amb característiques d'atracció turística en molts llocs, però amb un fort arrelament en molts altres.

Per altra part, la nostra publicació es fa ressò de l'actualitat més propera dels indrets que componen la Vall del Llobregós, des de les iniciatives de Sanaüja de construcció d'un museu fins a la recuperació de la festa de Sant Galderic, com a patró dels pagesos a Biosca, passant pel patrimoni medieval recuperat en una exposició a Cervera. Tots són temes que ens poden interessar per la proximitat local: és el que dóna atractiu a una revista com aquesta, a banda de la participació de tanta gent que hi col·labora i que, un cop més, volem agrair des d'aquí.

Cada vegada més donem notícies de la celebració conjunta dels aniversaris, sobretot si es tracta del fer un número rodó d'anys. Ens adonem que la part social de celebracions així ultrapassa el caràcter íntim i familiar que quasi sempre havien tingut aquestes efemèrides, passant a donar importància a la festa col·lectiva de tots aquells que han compartit la infància i la joventut plegats. Per molts anys a tots!

Finalment, volem desitjar-vos unes bones festes de Nadal i Cap d'Any: que sigueu feliços, que feu feliços els que comparteixen la vida amb vosaltres i que l'any 2008 sigui més pròsper per a tothom.

www.llobregos.info

AMB EL SUPORT DE

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS
Fundació Pública de la Diputació de Lleida

COOPERATIVA
D'ARTESA

TORÀ tel. 973 473 152

Agrobotiga: vins, olis, caves ...
Adobs, fitosanitaris
Cereals
Llavors
Pinsos
Lubricants
Jardineria
Productes de neteja

bar-restaurant

LA CASA DEL
PA I LA COCA

can pep

PAU VENDRELL FITÓ

ctra. d'igualada - principat d'andorra
telèfon 93 869 30 38

castellfollit de riubregós
(barcelona)

Enriqueta
peruqueria unisex
perfumeria

C/ Vall, 2 - Tel. 973 47 31 57 -TORÀ (Lleida)

FLECA
PASTISSERIA

PERETÓ
Major, 2
Tel. 973 476 018
SANAÛJA

Ctra. de Lleida, 1
Tel. 973 460 458
PONTS

QUEVIURES
«LA FACINA»

M. ROSA TARRUELLA
C/ VALL, 4
TEL. 973 473 006
TORÀ (LLEIDA)

JOSEP ALARCON BERNAL

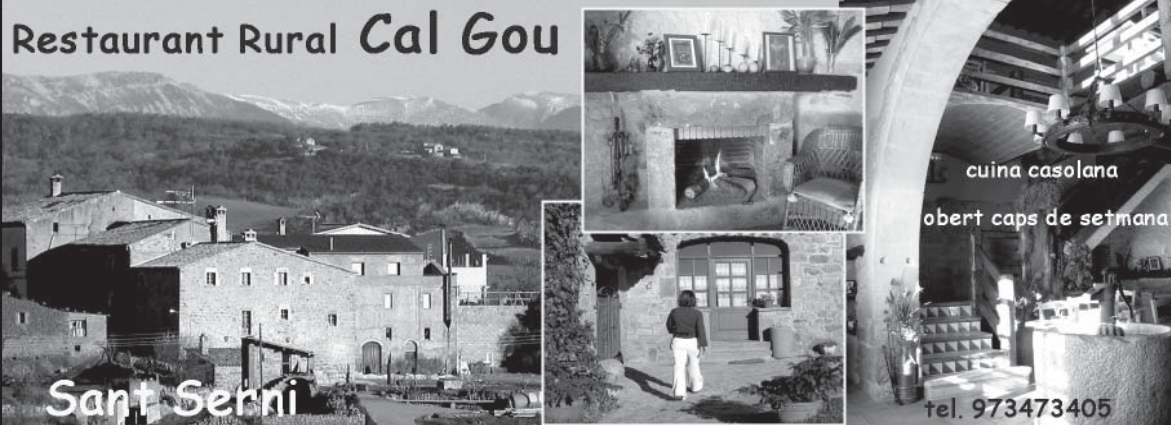
FONTANERIA, CALEFACCIÓ
I AIRE CONDICIONAT

EL CONFORT
La calefacció de terra amb aigua, irradia el calor d'una forma natural, de baix a dalt, raó per la qual es considera com la «calefacció ideal», permetent un màxim confort i benestar.

C/ Eras, 15 • Tel. 973 47 32 67 • 25750 TORÀ

Restaurant Rural Cal Gou

Sant Serni

cuina casolana
obert caps de setmana

tel. 973473405

La gent gran de Massoteres, d'excursió a Tarragona

El dissabte 7 d'octubre uns quaranta veïns del poble de Massoteres es van desplaçar a Tarragona, on van fer una visita turística consistent en un recorregut per l'important patrimoni arquitectònic d'aquesta ciutat.

L'excursió la va organitzar l'Associació de Gent Gran Camp-real per als seus associats i també per a la resta de veïns del poble.

A més d'aquesta sortida, l'associació també ha organitzat darrerament altres activitats al poble, com una castanyada popular el passat 31 d'octubre.
Dani Vidal

Castellfollit: activitats dels Grallers

Els Grallers de Castellfollit tenen una agenda plena. El mes d'octubre i novembre hem tingut el plaer de poder-los sentir en diferents indrets de la nostra terra.

El passat 7 d'octubre van actuar a la localitat de Massoteres, en motiu del Correllengua, i el 21 d'octubre van acompanyar el grup de teatre Els Cavallers de Castellfollit a la representació de l'obra "Les dones de Vilasàvia" al poble d'Ardèvol.

Més enllà de la Vall del Llobregós, el 28 d'octubre van actuar a Sant Joan de Vilatorrada, en motiu dels 25 anys de la colla gegantera del mateix poble; i el 4 de novembre van poder tocar a la 10a Fira d'Arrel Tradicional de Manresa on, al costat dels grallers de Sant Joan de Vilatorrada, van fer ressonar la seva música pels carrers i places de la capital del Bages.

Una felicitació per la tasca que han desenvolupat amb tan sols un any que porta aquest grup. Endavant, Grallers de Castellfollit! *M. Rosa Cardona*

Calonge de Segarra: festes a Santa Fe, al Soler i a Aleny

El primer diumenge d'octubre es va celebrar a Calonge de Segarra la festa de Santa Fe, patrona de la parròquia. Podríem dir que és la Festa Major d'hivern i la que més convida a les trobades de família al voltant d'un bona taula.

També al nucli del Soler aprofiten aquesta diada per fer la celebració de Santa Magdalena i celebrar així la seva Festa Major.

D'aquesta manera els amics de les dues patrones es van trobar a l'església parroquial de Santa Fe per celebrar conjuntament la missa de Festa Major i compartir un vermut entre tots els assistents.

Per altra banda, el dia 30 de setembre el poble d'Aleny va celebrar la seva Festa Major, que es va iniciar al migdia amb la missa solemne a l'església de Sant Miquel d'Aleny, seguida d'un vermut per a tothom. A la tarda, a partir de les set, hi va haver sessió de ball amb el conjunt *Mil·lenium* i una actuació de l'humorista calafi, David Vilaseca que amb els seus peculiars acudits va fer que tothom en sortís ben distret. *Ramon Fitó*

Festa de la Gent Gran de Sanaüja

L'últim cap de setmana de setembre es va celebrar la vuitena Festa de la Gent Gran, promoguda des de fa anys pel Casal de Gent Gran de Sanaüja.

La jornada va començar amb una missa cantada pel cor parroquial i va prosseguir amb un dinar de germanor, després del qual es va procedir al lliurament de plaques commemoratives per part de l'alcaldesa, Rosa M. Castellà, que també és consellera de Benestar Social al Consell Comarcal de la Segarra. Els homenatjats d'aquest any eren: Margarida Vilella Grau, Aurora Mossella Torra, Josep Castany Cererols i José Parra Teruel.

La festa es va cloure amb l'actuació del Grup de Teatre Musical de l'Associació de Jubilats i Pensionistes d'Esparreguera, que va oferir un variat repertori de sarsuela, cançó popular i havaneres, finalitzant amb la cantada de l'Himne dels Jubilats de Catalunya. *Maria Garganté*

Caminada de tardor: de Prades de la Molsosa a Vallmanya de Pinós

El diumenge 28 d'octubre, l'Associació Cultural de Prades organitzà la "Caminada de tardor". En aquesta ocasió l'indret visitat fou el poble veí de Vallmanya de Pinós i que com en les anteriors caminades -aquest any n'és la quarta- un veí del poble acompanya i fa de guia als caminants.

La marxa s'inicià a Prades a les 8 del matí, sortint direcció a Bertrams i seguint el camí del Perdigó fins a arribar al cap de la carena. Arribats a aquest indret es mostra majestuosa la vall de Vallmanya,

despullada del bosc frondós que la pintà de verd fins el paorós incendi del juliol del 1998. Seguint el camí de baixada i amb una forta pendent, arribarem a ca l'Obaguer. Allí ens esperava el Marcel Colell que en aquesta ocasió fou qui amablement ens acompanyà fins al poblet de Vallmanya. Situat al sud-est del municipi de Pinós, el poble de Vallmanya és centrat per l'església de Sant Pere, situada en un tossal encastellat. És un edifici d'origen romànic que ha sofert diverses modificacions fins al segle XIX. El lloc de Vallmanya i les seves esglésies és documentat ja l'any 951.

Recuperades les forces després d'esmorzar, amb café inclòs, gentilesa d'uns veïns del poble, sortirem de Vallmanya direcció cap a Puigferrers, casa fortificada dalt del turó al costat de cal Sala de l'Estella, documentada l'any 910. Els actuals propietaris de la casa, el Marçal i la Virtudes, ens mostraren les obres de rehabilitació que s'hi estan duent a terme.

Després d'aquesta visita, retorn a Prades, on arribarem a l'hora de dinar. *M. Alba Puigpelat*

Festa del 65è aniversari

El dia 14 d'octubre vam celebrar a Torà el 65è aniversari dels fills de la vila i dels residents actuals nascuts el 1942. Tots vam estar molt contents i va ser molt emocionant de poder-nos retrobar després dels anys amb alguns que gairebé ni coneixíem.

La diada festiva va començar al cim de l'Aguda, amb una missa oficiada per mossèn Fermí, d'Ivorra, que sempre amb les seves paraules oportunes ens va arribar al cor.

Per acabar-ho d'arrodonir, no hi va faltar un bon dinar en un restaurant de les nostres contrades, ni un fulletó de record, ni les reflexions sobre aquesta fita d'arribar a la jubilació.

Tot esperant que no sigui la darrera vegada, vam decidir que ho hauríem de festejar més sovint. Com deia la mare Teresa de Calcuta, "La vida és una oportunitat... aprofita-la". Això és el que farem. Ara és el moment de poder fer les coses que ens agraden. Moltes felicitats! *Antònia Balagué*

Trobada de la ZER "Vent d'Avall"

MIREIA TORRENS

La Zona Escolar Rural (ZER) "Vent d'Avall" la formen les escoles de quatre municipis diferents: els Prats de Rei, Sant Martí de Sesgueioles, Copons i Castellfollit de Riubregós. Cada curs es realitza una trobada conjunta de les quatre escoles en un dels pobles. El curs passat la vam fer a Copons en motiu de la celebració de Sant Jordi.

Aquest curs ens hem trobat als Prats de Rei tot aprofitant la celebració de la castanyada. Va ser una jornada molt divertida, on els nens de les quatre escoles van poder realitzar diferents activitats. Una de les més rellevants va ser l'explicació de contes a càrrec de l'Anna Garcia, que amb la seva expressivitat va aconseguir l'atenció tant dels més petits com dels més grans.

Va ser una trobada amb valoracions molt positives per part de tot el claustre de mestres de la ZER. *Mireia Torrens Cardona*

Fàbrica de làmpades - Torà
Tel. 973 468 100

**Làmpades de
tots els estils
a preus
excepcionals**

Horaris: matí de 2/4 de 9 a 2/4 de 2
tarda de 3 a 3/4 de 7
dissabte de 10 a 1

Aquest any en fem 30!

La quinta del 77 celebra els seus 30 anys. Per aquest motiu, el passat mes d'octubre ens vam retrobar per compartir i recordar anècdotes i estranyables històries que vam viure durant la nostra infantesa. Un bon sopar, un pastís de 30 anys, moltes rialles i una dosi de joventut van ser els protagonistes d'aquella vetllada tan especial. Felicitats a tots!

De dalt a baix i d'esquerra a dreta:

Elena Cuñé, Núria Castells, Noemí Mases, Cèlia Alsina - Olga Querol, Vanessa Guevara, Judith Prats - Joan Josep Torra, Gemma Miramunt, Jordi Argerich, Antonio Ruiz - Imma Pesarredona, Raquel Molins, Silvia Porta, Laura Porta, Anna Prats, Ramon Font.

Renovació de la Comissió de Festes de Castellfollit

Ja han passat quatre anys de la darrera constitució de la Comissió de Festes del poble de Castellfollit de Riubregós. Per aquest motiu, el passat 27 d'octubre es va nomenar la nova Comissió que treballarà durant quatre anys més per vetllar de les tradicions culturals i festives de la vila.

Els seus membres són: president, Carles Llongueras; vicepresidenta, Remei Dorado; secretària, Núria Riera; tresorer, Josep M. Freixas; vocals: M. Rosa Cardona, M. Teresa Graells, Susanna Soler, David Requena, Mireia Torrens, Rosa Mireia Freixas, Roser Riera, Jèssica Ortega, Pere Torreguitart, Marta Díaz i Ramon Verdés.

El nou president va agrair la col·laboració de tots els membres que hi havien treballat fins ara i va desitjar bona sort i bona feina als nous entrants i continuadors. *Josep M. Freixas*

El campionat de Catalunya de pitch&putt, a Massoteres

Els dies 2, 3 i 4 de novembre Massoteres va acollir la darrera prova del rànquing de la Federació Catalana de Pitch & Putt, que va decidir els nous campions de Catalunya de les categories absoluta, femenina i sènior.

La prova va ser organitzada pel "Club bonÀrea pitch&putt" i hi van prendre part 290 jugadors i jugadores, entre el quals no hi van faltar els components de la selecció catalana, vigent campiona de món, títol aconseguit a Teià (Maresme) en 2006.

El pitch&putt és la modalitat esportiva federada que més expansió està assolint els darrers dos anys. Compta amb 14.000 jugadors federats en actiu, celebrant-se anualment 1.000 torneigs en els 34 camps existents a Catalunya.

El camp de Massoteres és un clar exemple de la popularització d'aquest esport, on el primer any ja compta amb 475 abonats, una xifra sense precedents a cap altre camp. *Xavier Sunyer*

El Correllengua torna a passar per Massoteres

El poble de Massoteres va acollir, per tercer any consecutiu, activitats en motiu del Correllengua, organitzades per l'Associació de Gent Gran Camp-real i el Club de Futbol Sala, el diumenge 7 d'octubre.

Al matí va tenir lloc una tirada popular de bitlles, que va reunir 30 participants entre infants i adults.

A la tarda, els Geganters de Guissona, els grallers Bufacanyes i els grallers de Castellfollit van fer una cercavila pels carrers del poble. En finalitzar, la Mariona Salvadó, de set anys, va llegir el Manifest infantil i es va repartir coca i xocolata desfeta per a tothom.

La lectura del Manifest del Correllengua 2007 va anar a càrrec de l'anterior alcalde del municipi Joan Vidal i després, al local social, va tenir lloc una lectura de poemes per homenatjar l'escriptor Joan Oliver (Pere Quart). Hi van participar Robert Cama i Manel Cama, de Guissona; Marta Raich i Josep M. Prats, de Sant Guim de la Plana, i els veïns de Massoteres: Alba Batlle, Antoni Gràcia, Josep M. Ibós, Judit Ibós, Mercè Sellés, Daniel Vidal i

DANI VIDAL

Gemma Villorbina.

Unes 200 persones van participar en aquesta edició del Correllengua, una proposta popular per a la defensa i la promoció de la llengua catalana en tots els àmbits que preveu l'organització de més de sis-cents actes en pobles, viles i ciutats dels Països Catalans. *Dani Vidal*

Festa de les Noies, a Ardèvol

Com ja és tradició, el poble d'Ardèvol va celebrar la Festa de les Noies el tercer cap de setmana del mes d'octubre.

El programa d'enguany va comptar amb un concert del grup manresà *Kamelot*, el dissabte a la nit, mentre que el diumenge a la tarda es va poder disfrutar de l'actuació del grup Els Cavallers de Castellfollit

de Riubregós, que van interpretar l'obra de teatre "Les dones de Vilasàvia", de J. Soler Parcerisa, dirigida per Carme Sala, de Calaf. Es va comptar també amb l'actuació dels Grallers de Castellfollit, que van acabar d'animar la festa. Tots aquests actes es van celebrar al local social del poble.

Actualment, aquesta festa s'organitza des del Centre Cultural d'Ardèvol, entitat que prepara també la Festa Major del poble i el Pessebre Vivent. No obstant això, antigament l'organitzaven només les noies del poble. Dins el seu programa d'actes es podia comptar amb un partit de futbol femení i ball de tarda, on les noies podien escollir i treure els nois a ballar. Moltes d'aquelles parelles es van casar i avui encara recorden el ball del fanalet, el ball de l'escombra o qualsevol altra anècdota d'aquesta festa. *Centre Cultural d'Ardèvol*

Ctra. de Calaf, nau 2
25750 - TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 590
Fax 973 473 807

AUTOCARS

Prats Serrat

Ramon Prats Serrat

TRANSPORT ESCOLAR
SERVEIS NACIONALS I INTERNACIONALS
GRUPS PARTICULARS

Ctra. de Calaf, nau 2
25750 - TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 590
Fax 973 473 807

Hostal de Pinós

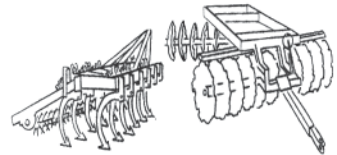
973 473 062

*Plaça del Santuari, sn
25287 Pinós*

MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ
BANY I COMPLEMENTS

JORDI VILAR, S.L.

Ctra. Manresa, km. 50 - 25280 SOLSONA
Tel. 973 47 2077 - Fax 973 48 2373

Tallers Porta
MAQUINÀRIA AGRÍCOLA

Josep Porta Gené
Avda. de Solsona, 22 - Tel. (973) 47 31 00
25750 TORÀ - LLEIDA

mobles
PEREZ

IL·LUMINACIÓ - DECORACIÓ - INTERIORISME

Plaça Barcelona'92, núm.3 • C/. Isidre Vilaró, 14 - 08280 CALAF (BCN) • Tel./Fax 93 868 04 28

TRANSPORTS I CEREALS
COMERCIAL ARDEVOLANA, S.L.

Casa Freixes
25287 Ardevol de Pinós (Lleida)

Tel.: 973 47 35 34
Fax: 973 47 30 14
Mòbil: 687 50 37 30

GROUP
FURAS

Furas, S.A. Cables & Cordsets

Avda. 23 de Gener, 1
Tel. 34.973.47.30.04-Fax: 34.973.47.33.49
e-mail: furas@furas.com - http://www.furas.com
25750 Torà (Lleida) - Spain

el **QUIOSC**
del passeig

Passeig Santa Calamanda, 15
Tel. i Fax 93 868 02 76
08280 CALAF

JORNADES EUROPEES DEL PATRIMONI

LAIA FREIXAS

Calonge de Segarra i Castellfollit de Riubregós són els únics municipis de la Vall del Llobregós que celebren aquestes Jornades Europees del Patrimoni que s'han dut a terme a tot Europa entre els dies 28, 29 i 30 de setembre.

fer visites guiades per admirar els diferents retaules barrocs del seu interior, d'entre els quals destaca l'altar major dedicat a Sant Pere. A partir de dos quarts d'una, tots els assistents, que van omplir l'església de gom a gom, van poder gaudir d'un concert a càrrec del *Trio Staccatto*, que va interpretar diferents peces musicals compostes per músics joves de la comarca.

Les Jornades Europees del Patrimoni van ser creades per acostar el ciutadà europeu a aquest tresor col·lectiu, tant a la seva realitat més local, com a la dimensió continental, no menys certa ni de menys interès, ja que tots els països consideren que el patrimoni arquitectònic monumental representa la seva cultura i la seva història d'una forma privilegiada. Tant és així, que sovint aquest patrimoni és vist com un símbol de la identitat dels pobles.

Castellfollit hi va tornar a participar mostrant el Priorat de Santa Maria durant tot el matí del dia 30, amb visites guiades en què s'explicava la història i els valors artístics i arquitectònics d'aquesta meravella del nostre romànic. En total van ser més de seixanta les persones que en diversos grups s'hi van acostar, especialment d'Igualada, Barcelona i Gavà. En acabar, se'ls va convidar a degustar productes propis de la terra, com ara coca, mistela i xocolata.

Pel que fa a Calonge de Segarra, aquest municipi hi va contribuir obrint l'església de Sant Pere de l'Arç, on des de les 11 del matí -també del dia 30- es van

Amb el patrocini del Consell d'Europa, hi ha participat una cinquantena de països, mentre que el nombre de persones que, d'una forma o d'una altra, prenen part en les visites i actes que s'organitzen ha depassat ja els 20 milions de persones l'any, a tot Europa, amb més de 30.000 monuments visitats.

Es pot dir, doncs, que aquestes Jornades són una de les activitats culturals europees de més alt nivell qualitatiu i quantitatiu, on participen també aquests dos municipis de la Vall. *Redacció*

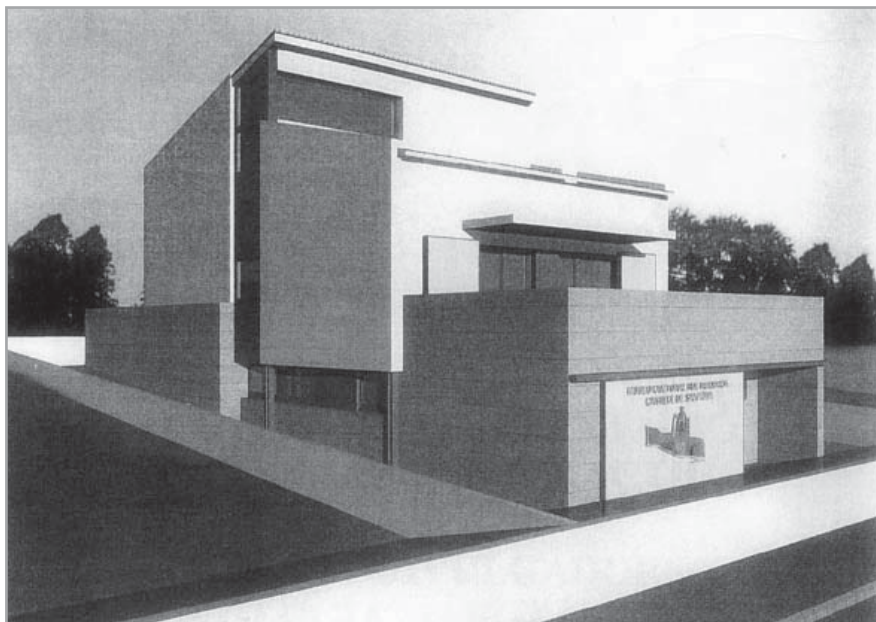
COTO DE CAÇA INTENSIVA
ENCONILLS

RAMON PORTA

Telf.: 973 473 323 - Mòbil 636 95 08 08

SANAÜJA: UN FUTUR CENTRE D'INTERPRETACIÓ DEL TERRITORI I DEL PAISATGE

Les germanes Rosa i Cecília Huguet, filles de Sanaüja, en deixar l'activitat empresarial del sector de l'alimentació a Barcelona es van plantejar la possibilitat d'establir algun tipus de llegat adreçat al seu poble natal. D'aquesta manera, després d'anys de funcionament de l'Associació Recreativa i Cultural de Sanaüja (ARCS), l'any 2004 van impulsar la creació de la Fundació Privada Museu Cultural i de Recerca "Castell de Sanaüja", que iniciava la seva singladura amb una aportació en metàl·lic de les fundadores i un terreny d'uns 480 metres quadrats, constituint d'aquesta manera la dotació inicial de la Fundació.

Aquest terreny va destinat a la construcció d'un edifici que, a més d'esdevenir la seu de la Fundació, tindrà diferents usos, tots ells de caràcter museístic, cultural i de recerca. Cal assenyalar, però, que una part important del projecte està destinada a acollir un futur Centre d'Interpretació del Territori i del Paisatge (especialitzat en geologia i botànica), amb la col·laboració de la Facultat de Geologia de la Universitat de Barcelona. Aquest fet parteix de les investigacions i els estudis duts a terme pels geòlegs i professors de la Universitat de Barcelona Alberto Sáez López i Antoni Domínguez Ximénez, que han posat de relleu la biodiversitat i riquesa del municipi de Sanaüja, des de l'EIN del Llobregós fins a la Geozona 201 de successió lacustre paleògena, el famós "anticlinal de Sanaüja", tantes vegades visitat per professors i alumnes de la facultat de Geologia, que sovint enfilen el camí de la "Canaleta" per tal de veure aquesta formació tan singular i tan desconeguda pels

mateixos sanaüjencs. De fet, aquesta formació ha estat catalogada com a patrimoni d'alt valor científic i didàctic per la Direcció General de Medi Natural.

...es contempla que el terrat de l'edifici sigui accessible per tal de poder fer observacions dels principals elements del relleu geològic dels voltants

La construcció de l'edifici, amb un pressupost de 530.515,32 euros, preveu la següent distribució dels espais:

Soterrani: 347 m² – Seu del Centre d'Interpretació de Geologia i Botànica.

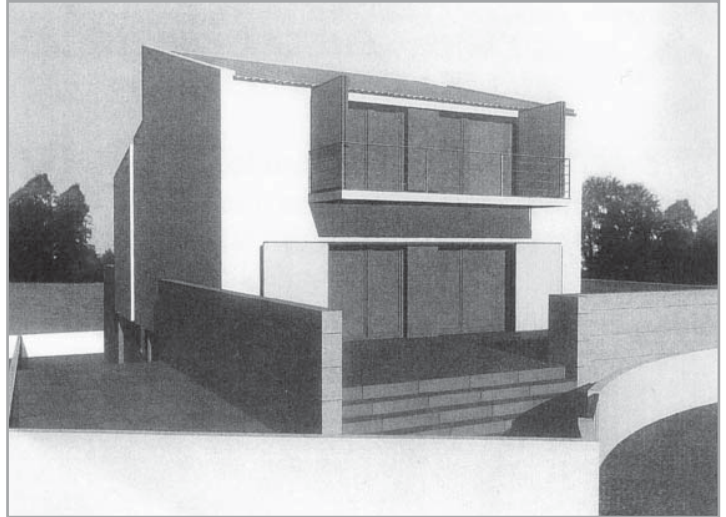
Planta baixa: 208 m² – Auditori per a conferències, teatre i concerts.

1ª planta: 120 m² – Sala de formació polivalent, estudi de música, informàtica i sala de lectura.

2ª planta: 70 m² – Exposicions d'obres d'art, antiquitats, artesanía, labors i imatgeria religiosa.

L'avantprojecte del Centre d'Interpretació, realitzat pel catedràtic emèrit de Geologia de la UB, Dr. Antoni Domínguez, preveu l'actuació en tres àmbits o espais: la sala del museu (al soterrani de l'edifici), l'entorn exterior

La iniciativa prové de la Fundació Privada Museu Cultural i de Recerca "Castell de Sanaüja"

més immediat i el terrat de l'edifici.

A l'exterior se situaria una taula d'orientació i rosa dels vents, quatre plafons orientats en el sentit de les quatre direccions principals amb fotografies panoràmiques, convenientment interpretades dels relleus visibles més importants; plafó amb una fotografia aèria ampliada de la zona i la construcció d'un tub metàl·lic que indiqui el meridià i el paral·lel del lloc, amb indicació de les coordenades geogràfiques precises, les distàncies a l'equador i al meridià de Greenwich.

A l'interior de la sala es disposaran mapes topogràfics, ortofotomapes, mapes temàtics, maquetes i fotografies aèries, tant actuals com més antigues, per tal de poder valorar els canvis produïts en el medi;

també hi hauria un muntatge de fotografies aèries de la comarca que permeti la visió en relleu fent servir ulleres de visió tridimensional. Finalment, també hi hauria muntatges en vídeo que expliquin els principals trets geomorfològics dels voltants de Sanaüja, així com les principals unitats de relleu de Catalunya. D'altra banda, es contempla que el terrat de l'edifici sigui accessible per tal de poder fer observacions dels principals elements de relleu.

En definitiva, es tracta d'un gran repte, que neix de l'enèrgica voluntat d'aquestes dues germanes que han decidit esmerçar els seus esforços a deixar un llegat al servei de la promoció de la cultura al poble que les va veure néixer.

Urbanització de Sanaüja on s'emplaçarà el futur museu

BLAI GABINET DE SERVEIS, S.L.

PONTS - Tel. 973-460-500

TORA - Tel. 973-473.155

GESTORIA

LABORAL - FISCAL

ASSEGUANCES

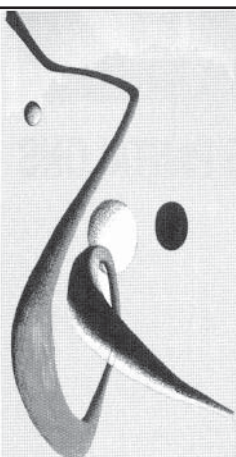
COMPTABILITATS

LLIBRERIA - PAPERERIA

GRAELLS

Sant Joan, 2 - Tel. 869 82 40
08280 CALAF

JAUME CULELL GRAU

PINTURA I DECORACIÓ

Tel. 973 473 573 Mòbil 658 89 16 43
TORÀ (Lleida)

*Perruqueria
Ma. Elena*
Perruqueria Home - Dona

C/ Orient, 6, 1er, 2a.
Telf. 973 47 32 91
TORÀ

WWW.

valldellobregos *cat*

la web

assessoria

COFISCO
S.L.

Plaça de la Creu, 3 - 25750 TORÀ (Lleida)

tel. / fax 973 47 33 17

e-mail: cofisco@teleline.es

VENDA DE:
OLIS, LUBRICANTS
i GRASSES

ESTACIÓ DE SERVEI

MÁS

SERVEI A DOMICILI DE GASOILS

Ctra. d'Andorra, s/n
Tel. 973 47 35 81
25750 TORÀ

BIOSCA RECUPERA LA DIADA DE SANT GALDERIC

TEXT I FOTOS: NOÈLIA VILES

El passat dissabte 20 d'octubre es va celebrar a Biosca la primera diada de sant Galderic. L'acte festiu va començar a les 7 de la tarda amb una missa a l'església de Santa Maria de Biosca en honor al patró. Tot seguit, a les 9 del vespre, al local sociocultural Cal Borres es va fer la primera botifarrada popular amb una nombrosa participació de veïns del poble. Durant la vetllada va tenir lloc el concurs de receptes culinàries "El camp a la cuina", per tal de divulgar la cuina tradicional de la Segarra. El jurat, format pels assistents a la diada, va decidir per una àmplia majoria que les receptes guanyadores fossin el conill amb bolets de la Montserrat Puig i els ametllats de la Lola Solé.

Sant Galderic era un pagès occità. Nascut entre els anys 820 i 840 a Viéleville -avui s'anomena Saint Gaudéric, un poblet de l'Aude, en el límit de les diòcesis de Carcassona i Mirepoix-, conreà amb dos germans seus les terres d'un mas del seu poble. Va morir cap a l'any 900, un 16 d'octubre. Immediatament començà l'homenatge i la devoció popular i l'any 990 fou canonitzat en un Concili provincial de Narbona.

Aquest fet contribuï encara més a honorar sant Galderic com a patró dels pagesos, no sols pels del Rosselló, sinó també pels de tot Catalunya.

En tornar el segle XVI, la penetració cultural castellana al nostre país es fa notar d'una manera decisiva. Per aquesta raó, i sobretot després del decret de Nova Planta (1707-1714), va desapareixent tot el que fa olor de catalanitat. Els bisbes castellans que hi imposaren substituïren sant Galderic per sant Isidre de Madrid, canonitzat el 1622 pel papa Gregori XVI i aviat el nostre sant va quedar arraconat, encara que la seva memòria no es perdé del tot. En moltes esglésies i parròquies petites d'economia minsa, en no poder finançar una nova imatge del sant madrileny, varen transformar les imatges de sant Galderic en sant Isidre mitjançant una substitució d'atributs: l'agullana per la rella. Si fem números rodons, la tradició de sant Galderic a Catalunya porta més de set-cents anys d'avantatge a la de sant Isidre.

Sant Galderic, però, va continuar sent patró a les comarques del Baix Ebre, del Montsià, del Pla de l'Estany, del Rosselló i, darrerament, a moltes altres

comarques com ara la Ribera d'Ebre, el Priorat i la Terra Alta se n'està promovent el patronatge.

De fet, s'ha creat un Patronat de Sant Galderic, d'àmbit català, amb la finalitat de treballar d'acord amb la llei vigent per a la recuperació, el manteniment i l'extensió de la presència de la figura de sant Galderic, patró dels pagesos catalans, pel seu caràcter de símbol de fidelitat a la terra catalana i als seus valors humans propis.

Enguany, Biosca va tenir la satisfacció de recuperar, tres-cents anys després, la figura del patró i tothom va quedar molt content desitjant que l'any vinent es torni a repetir.

VISITA CULTURAL AL LLOBREGÓS

JOSEP M. ESPELT

El passat dia 29 de setembre va visitar diferents indrets del Llobregós un grup de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya que cada any, des de en fa vint-i-quatre, es dedica a conèixer més el nostre país.

Els mateixos ens n'expliquen els motius així com les impressions de la seva visita a casa nostra.

“La nostra trobada al cor de Catalunya és just on conflueixen les dues modalitats que més caracteritzen la riquesa del nostre idioma”

Era l'any 1976 que, amb l'objectiu de commemorar com calia el centenari de la creació de la primera entitat excursionista -l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques-, es va crear al si de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya una Comissió, composta per representants de diverses entitats. El nombre d'excursions a llocs d'interès geogràfic, històric i artístic i d'actes socials i culturals que es van dur a terme aquell any per tot Catalunya va ser espectacular i van donar fe de la vigència de l'esperit que havia originat la naixença del moviment excursionista. Com a fet destacable, val la pena de deixar constància de la crida de la Comissió a fer una ascensió durant l'any a la Pica d'Estats, el cim més alt de Catalunya. L'èxit fou total i el resum de l'operació ho diu tot: van pujar a la Pica 2.612 excursionistes pertanyents a 90 entitats diferents.

Més endavant, en 1983, amb la temença que s'anés esvaïent el bon gust que ens havia deixat la co-

mesa del Centenari, la quinzena de membres de la Comissió vam decidir mantenir viu el caliu d'aquella companyonia amb una trobada anual de caire familiar en un indret diferent. El dia 29 de setembre de 1984 en vam iniciar la cadena aplegant-nos a Montserrat, un lloc emblemàtic que ens unia a tots. Els anys es van anar succeint i els companys que hem anat

Jordi Mir

JORDI MIR

Els nostres visitants:

*Carles Albesa i Maria Bachero
Andreu Casademunt i Mercè Domènech
Josep M. Espelt i Rosa M. Tarròs
Ramon Millet i Mercè Bonaventura
Jordi Mir i Neus Bòria
Josep M. Nuix i Montserrat Julibert
Àngel Pejó i Roser Orellana*

superant el pas inexcusable del temps els darrers dissabtes de setembre hem continuat deixant rastre del nostre sentiment per les fites més sobresortints de comarques ben diverses del nostre país com el Vallès, l'Anoia, el Penedès, la Selva, el Ripollès, Osona, el Pallars o el Maresme.

Enguany, els set amics que la voluntat superior encara ens permet de mantenir la torxa hem volgut que la nostra vint-i-quatrena trobada fos al cor de Catalunya just al punt on conflueixen els parlars oriental i occidental, les dues modalitats que més caracteritzen la riquesa del nostre idioma. I, així, ens hem pogut complaure en punts com Castellfollit de Riubregós -amb el regal d'una visita magníficament comentada a Santa Maria del Priorat-, Sanaüja -que ens ha permès de contemplar la seva excel·lent col·lecció d'esteles funeràries-, el monestir de Sant Celdoni i Sant Ermenter de Cellers -amb una estructura romànica singular i una cripta evocadora massa oblidades- i, encara, el santuari de la Mare de Déu de Pinós -miranda privilegiada de la Catalunya

central marcada per una creu de terme, símbol d'una tradició ben nostra.

Tot plegat, una diada agradable que ha representat una fita més del nostre viatge permanent pel país i que ha confirmat una vegada més el bon acolliment que té sempre i arreu el nostre missatge excursionista. Un acolliment que ens ocasiona una gran satisfacció i que no pot merèixer més que la nostra sincera gratitud.

JORDI MIR

SERVEIS FUNERARIS DE TORÀ, BIOSCA I SANAÜJA

FUNERÀRIA MONTANER DE CALAF

SERVEI PERMANENT 24 HORES

Avda. de la Pau nº 12 CALAF tel. 938698548 - 938698491 - 938680011

REPRESENTANT A TORÀ

LLUÍS SOLÉ MONTAÑA i TERESA MIRASÓ PASCUET
C/ Sant Gil nº 1, 2on, 4ª edifici Molí. Torà telf 699373274

REPRESENTANT A BIOSCA I SANAÜJA

ANTONI PARRA LÓPEZ

C/ Vilas s/n. Sanaüja tel. 973476078 - 679483950

AGRIPLANT HUGUET S.L.

Reforestacions **ah**

Tallades de millora

Estassada de matolls

Tef. 938698019

CARME ESQUIUS I OLIVA,

BESÀVIA DEL LLOBREGÓS

Avui hem anat a donar un tomb pel Soler de Calonge, a la capçalera del Llobregós, per conèixer la Carme Esquius i Oliva, una joveneta que ha complert 95 anys. Ens rep, tota amabilitat, a la seva masia, a cal Baiona, i, amb l'expressió serena de les experiències viscudes, educada i pacient, ens atén i ens contesta tot el que li anem preguntant.

P-On vai néixer, Carme? I quan?

R- A ca l'Oller de Massana, a Rubió, el dia 4 de juliol del 1912.

Ens explica que eren nou germans i que ara ja només en queden dos: ella i un altre més petit.

P- I com va ser que vai venir a viure al Soler?

R- Als divuit anys em vaig casar i, com que el Ramon, el meu home, era l'hereu de cal Baiona,

s'havia de fer càrrec del mas: la terra, les bèsties... coses de pagès... i jo amb ell, és clar, i fins ara.

Llavors anava així -ens diu-, l'hereu es quedava a casa i la dona li feia costat. Ella, de totes maneres, ho va fer de gust. Li agradaven molt les bèsties: les gallines, els conills, les oques, els ànecs... Van ser temps feliços, aquells, se li nota, i s'esplaia fent-nos saber que del matrimoni en van néixer quatre fills, que els van donar set néts i que, aquests, després, ja l'han fet besàvia set vegades.

P- Carme, ens podríeu dir quin ha estat el dia més feliç de la vostra vida?

R- Potser el dia de la primera comunió. No penses gran cosa a aquella edat i tot és molt bonic. Quan em vaig casar... El naixement dels meus fills...

*Al servei de la comarca
des de 1895*

Tèlèf. 938698019

Floristeria 938680301

ah

AGRIPLANT HUGUET

SERVEI INTEGRAL DE JARDINERIA

Tècnic especialista en jardineria

Planificació, construcció i conservació de jardins

CENTRE DE JARDINERIA
of Folguers a Jorba s/n
08290 CALAF

Telèfon 655 63 35 20

"la Caixa"

Torà

Pl. de la Creu - Av. Solsona

25750 Torà

Tel. 973 47 34 10

Fax 973 47 38 15

E-mail: oficina.4378@lacaixa.es

No ho sé... Hi ha moltes alegries a la vida, amb els anys es passa de tot: tristeses també i moments molt difícils.

P- El més trist?

R- El dia que va morir el meu fill.

D'això no en té cap dubte. S'emociona i recalca que no s'ho ha pogut treure mai més del cap. És vídua des de fa més de quaranta anys i el dolor de perdre el marit també va ser gran, però el va cuidar tot el que va fer falta i el va poder acomiadar. La mort del noi va ser diferent: va marxar de casa bé i després, en un instant terrible, li van dir que ja no tornaria. Va ser en un accident amb una màquina de batre, a l'era. Només tenia 34 anys.

P- Però la vida segueix i el dia a dia s'imposa. Què és el primer que feu quan us lleveu al matí?

R- M'aixeco i faig el llit. Rento els plats de la nit, endreço la cuina i esmorzo: una torrada amb raïm, si n'hi ha, o xocolata, i llet al darrere. Després vaig una estona a l'hort.

La Carne té un hort amb una mica de tot. Hi fa el que convingui: plantar, regar, collir... El que pot, assegura, i així, de passada, es distreu. Ara, ens diu, ja hi treballa amb pena i pensa que aviat ho haurà de deixar pels joves.

P- I després, què us agrada fer?

R- El que faig: de l'hort a casa i anar fent. M'agrada escoltar la ràdio, Ràdio Altiplà, i veure les notícies de TV3.

P- I l'últim que feu abans de dormir?

R- Abans d'anar a dormir, reso... I cada dia, a la tarda, passo el rosari.

Ens l'ensenya i el deixa, de testimoni, damunt la taula.

P- Per què reseu?

R- Per tot, per no patir i per no fer patir ningú.

P- Què és el que us fa més por?

R- Fer patir els altres.

P- Us trobeu bé?

R- Sí, gràcies a Déu.

P- Ens han dit que no sou gaire amiga dels metges?

R- No és això, tampoc. Em prenc medicaments, jo: aspirines i perquè tinc la sang alta, però crec molt en la naturalesa i en les herbes.

La millor de les plantes medicinals, la flor de saüc, però es lamenta que ara ja no se'n trobi per la contrada. Ens explica que cada dia, al matí i al vespre, es pren una infusió d'olivera i timó amb mel, i que li va estupendament.

Sembla molt tranquil·la. No sap què és l'estrès, ni les depressions. Les tristeses i les fatalitats de la vida, ella les ha assumit amb devota resignació i les ha passat, com ha pogut, allà al Soler.

P- No us heu mogut mai d'aquí, Carne?

R- No. Només una vegada vaig anar a Roma, i dos cops a Lourdes, ja fa molts anys.

P- I us agradaria fer alguna cosa que no hagueu fet?

R- No. Res. Enlloc no s'està tan bé com aquí.

P- Quina recepta ens donaríeu per arribar a la vostra edat i estar tan perfectes com vós?

R- Cuidar-se una mica, treballar, resar, coses naturals i anar fent. Estic bé aquí: tinc una família que m'estima molt i estic contenta amb el que tinc. No vull res més, només això i poder-me valer per mi mateixa i no molestar els altres.

Que així sigui, doncs -li desitgem de tot cor, amb l'agraïment de l'atenció rebuda i l'admiració merescuda. Per molts anys! Nosaltres hem pres bona nota de les herbes que ens heu recomanat, no fos cas que, molt menys savis, ara patíssim d'estrès.

VENDA - INSTAL·LACIÓ
REPARACIÓ D'ELECTRÒNICA EN GENERAL

TV-VÍDEO-AUDIO-HIFI
TELECOMUNICACIÓ
ORDINADORS
TELEFONIA

ELECTRÒNICA MCA

MAGÍ COSCOLLOLA ANDREU

e-mail: mca@viladetora.net

C. del Vall, 6 Tel./Fax 973473350

25750 TORÀ (Lleida)

B
O
Nadal

L'ACTIVITAT FÍSICA, ESSENCIAL PER A LA SALUT

DR. MIGUEL MARTÍNEZ VICENTE
METGE TITULAR DE TORÀ

Bellugueu-vos en la vida quotidiana!

Els infants i la joventut: Els infants i la joventut fan exercici sense proposar-s'ho.

Les persones adultes: Proposeu-vos ser actius de manera habitual. Hi ha moltes activitats per triar!

- Desplaçar-se a peu o amb bicicleta a la feina, a l'escola o a comprar.
- Sortir a caminar, fer els encàrrecs a peu.
- Pujar per les escales.
- Treballar a l'hort o al pati
- Ballar.
- Fer bicicleta estàtica o cinta rodant mentre mireu la televisió.
- Sortir d'excursió per la ciutat o per la natura amb la família.
- Anar a buscar bolets, ballar sardanes i altres activitats que us agradin a tots.
- Per descomptat, no oblideu l'exercici que podeu fer al gimnàs o al poliesportiu.

Indicacions específiques per a la gent gran:

És important tonificar els músculs, mantenir la mobilitat de les articulacions per facilitar les tasques habituals i reduir les probabilitats de caure. Convé ser constants i actius diàriament però sense arribar a l'esgotament.

És recomanable combinar diferents tipus d'activitats:

- Caminar o nedar.
- Fer exercicis específics de flexibilitat, tonificació i força.
- Ballar.
- Fer *tai-txi-txuan*.
- Fer gimnàstica a l'aigua.
- Practicar tècniques de relaxació, ioga.
- Fer altres activitats com ara les feines de la llar, hort o al jardí.

L'activitat física regular és bona per a totes les edats

Practicar algun esport, fer gimnàstica o simplement jugar, caminar, anar amb bicicleta o fer activitats quotidianes d'una manera activa convé perquè:

- Ajuda a sentir-se millor, amb més energia, i a relaxar-se, reduir l'estrès, dormir millor i tonificar els músculs.
- Ajuda a prevenir i tractar l'excés de pes perquè regula la gana i augmenta el nombre de calories que es gasten cada dia.
- Ajuda la canalla a relacionar-se amb els altres i a créixer millor, més alegres i més sans.

Un munt de beneficis

Fer activitats físiques de manera regular és cuidar-se perquè tot l'organisme en surt beneficiat:

COR.- Redueix el risc de patir malalties cardíques, embòlies, diabetis i hipertensió arterial.

ARTÈRIES.- Ajuda a mantenir-les flexibles i sanes.

ARTICULACIONS.- Enforteix el músculs, els ossos i manté la funció de les articulacions.

SISTEMA NERVIÓS.- Ajuda a mantenir-lo en bona forma.

Atenció: cal que consulteu al metge si teniu la intenció d'augmentar molt la intensitat o el volum de les activitats que feu normalment.

**LLIBRERIA
ROVIRA**

Estanc
Videoclub
Papereria
Objectes de regal

AVANGUARDIA
AVANGUARDIA

M^o Rosa Mases Riu
P/Vall, 16 Torà (Lleida)
Tel. i fax: 973473346

FORN · PASTISSERIA · CAFETERIA

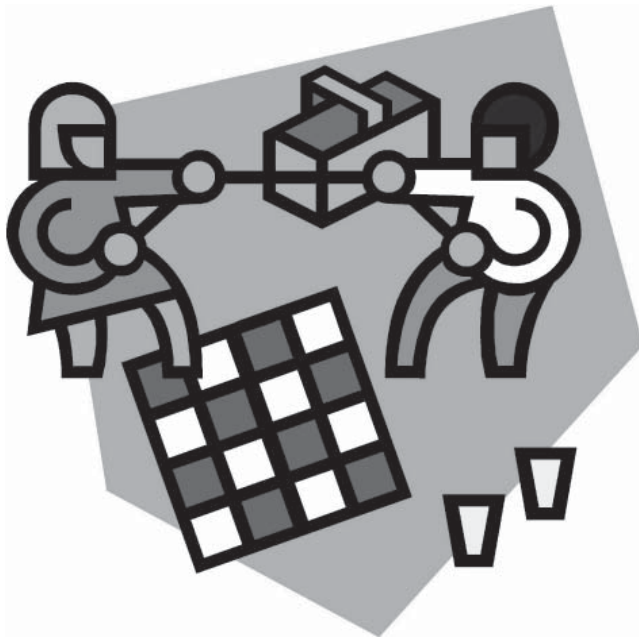
Plaça del Pati, 4
25750 TORÀ

telèfon
973 47 30 83

FORN · PASTISSERIA · CAFETERIA

JUGUEM PLEGATS?

MONTSE MIQUEL I ANDREU,
PEDAGOGA

Ja juguem prou amb els nostres fills? Com ho podem fer? No trobem mai el moment?

Jugar amb els nostres fills és una bona manera de reforçar les relacions i la confiança entre tota la família.

Ara que les tardes són llargues, fosques i fredes segur que trobarem el moment per fer una partida de... abans de passar-nos tota la tarda fent zapping davant de la *caixa tonta*, o buscant qualsevol altra excusa per esquivar aquest "moment" que mai trobem.

De vegades passem llargues estones avorrits i resulta que tenim un munt de jocs que els Reis ens han portat i que s'estan allà, en un racó, esperant que algú es decideixi a jugar-hi. Som-hi?

Ja podem escollir un joc, un dels de tota la vida (cartes, parxís, monopoli...) o bé un de més nou on

tindrem el repte, a més a més, d'aprendre unes regles noves tots junts.

Tant el fet de jugar junts amb un joc dels de sempre com el d'esbrinar com es juga i quines són les regles d'un joc nou enriqueix l'esperit de col·laboració, desenvolupa una competitivitat sana, facilita la comunicació i s'estableixen uns vincles i uns lligams d'unió i complicitat més forts entre pares i fills i també entre germans.

Ara ja podem jugar. Hem d'animar-los i encoratjar-los a jugar per guanyar però quan no es pot, també s'ha d'acceptar la derrota i estar satisfet d'haver participat encara que en aquest cas l'esforç no s'hagi vist recompensat amb la victòria.

Cal ensenyar-los a valorar si la bona estona que hem estat tots junts compensa la no victòria. Aquesta situació no deixa de ser una manera de preparar-los per a la vida real, del dia a dia, en què sorgeixen contratemps i no sempre es pot guanyar o actuar de la manera que un vol, ja que les normes s'han de respectar.

De vegades ells no tenen recursos, però si nosaltres ens posem a jugar amb ells estem fent possible que un altre dia que estiguin avorrits ells mateixos prenguin la iniciativa d'anar a buscar un joc, posar-s'hi a jugar i fins i tot demanar-nos si volem participar-hi.

Ah! I no cal que sigui una tarda llarga, fosca i freda, qualsevol dia i hora són bons per jugar, entretenir-se, parlar, animar, consolar, col·laborar, participar, guanyar i perdre.

Garrofé
JOIERIA

CARRER FLUVIÀ, 3
25210 GUISSONA
TEL. 973 550 320

un cop de mà
suport pedagògic

Reforç especialitzat de tots els aprenentatges

Plaça de la Plana, 2 Baixos - 25210 Guissona - Tel. 973 55 16 92

TALLERS *est*
Gargantà

Ctra. Barcelona - Andorra, s/n
25750 TORÀ (Lleida)
Telèfon 973 47 34 21

SERVEI INTEGRAL DE JARDINERIA TORÀ (LLEIDA)

Construcció i manteniment de jardins,
tractaments fitosanitaris, podes, podes
ornamentals, neteja forestal i paisatgística...

Atenció personalitzada - Pressupost sense compromís

Telèfon: 658.55.03.76 (IVAN, el seu jardiner de confiança)
Av. Solsona, 32 - Torà

 **Gimnàs
TORÀ**

Us ofereix:

loga
Aeròbic
Manteniment
Ball de saló

Av. Solsona, 49 - 25750 TORÀ

Tel. 973 473 506
637 714 105

iberCaja

Al seu servei

Plaça La Creu, s/N
25750 TORÀ (Lleida)
Tel. 973 47 32 27

REGALS
DIARIS
REVISTES
LIBRES
TARALCS
"cal xandri"

PAPERERIA
LOTJO CATALUNYA
LOTJO BAE
SERVEI DE PLATJELLA

Sant Jaume, 33
tel. 938698168
08280 CALAF

EXCAVACIONS DUOCASTELLA, S.L.

CASTELLTALLAT - Tel. 93 743 30 52 - Tel./Fax 973 473 163
08263 SANT MATEU DE BAGES (Barcelona)

Finques Rosa Prat

C/ Moré nº 27
25753 Sanauja
tel. 606868233

<http://www.finquesrosaprat.com/>

Finques Rosa Prat és una empresa familiar dedicada a la compra-venda de cases, pisos, masies, terrenys, etc. Us ajudem realitzar amb satisfacció la compra-venda del vostre immoble. Nosaltres ens encarreguem de tot.

La matança del porc

Encara en moltes cases de les nostres contrades es continua fent cada any la matança del porc i en molts pobles se celebra com una festa d'atracció turística, per bé que en tots els supermercats trobem la carn preparada asèpticament i de manera industrial.

Antigament, però, en el nostre món rural, en un temps en què l'economia familiar era de supervivència i els avenços tecnològics quedaven molt lluny, el fet de proveir d'aliments la família amb els recursos que es podien tenir a les mans sense grans despeses monetàries, la matança representava omplir el rebost per a quasi tot l'any i, juntament amb les quatre gallines, la farina i l'oli de la collita i el que es podia caçar pel bosc, tirar endavant la família sense haver d'aspirar a gairebé res més.

Per altra banda, la matança era un ritual ancestral que, a més del significat alimentari, tenia la característica del domini de la natura, amb el simbolisme de doblegar els esperits malignes i materialitzar la supremacia de l'home sobre l'entorn, tot respectant la mare naturalesa proveïdora de tota supervivència humana. Era, per tant, una victòria de la vida sobre la mort, a través del sacrifici d'aquell animal que havien alimentat durant tot l'any i que ara es convertia ell mateix en aliment.

La festa era una veritable celebració que reunia la família extensa entorn del ritus, en el qual participaven activament xics i grans.

En aquest número de LLOBREGÓS INFORMATIU volem recordar aquest fet amb el reportatge que us hem preparat.

“PER NADAL, EL PORC AMB SAL”

... dels clamalls de la llar de foc en penjava la caldera gran que un munt de buscalls encesos estaven a punt de provocar-li la bullida

Us narraré la matança del porc tal com es feia anys endarrere, quan encara no hi havia estris per electrocutar l'animal, ni butà per socarrimar-lo, ni congeladors per conservar-lo.

Era fosca nit però a la masia ja tothom anava atrafegat. A la cuina hi havia concert d'olles, cassoles, tapadores, tupins... Dels clamalls de la llar de foc en penjava la caldera gran que un munt de buscalls encesos estaven a punt de provocar-li la bullida. És que aquell seria un dia especial. Fariem la matança del porc.

El dia abans ja l'havíem posat sol perquè no mengés i l'endemà estigués ben dejunat. Així no tindria la tripa tan plena.

A fora, prop de la porta del

corral, els homes hi posàvem la banqueta i després hi portàvem les botxes que havíem tallat un mes abans perquè fossin ben seques i fessin bona flamarada a l'hora de socarrimar el porc.

Apuntava el dia i una lladradissa de gossos delatava l'arribada del matador. S'albirava la silueta de dos homes: el Joan, carregat amb una garjola de cuir on duia els ganivets i el ganxo, i el seu fill Josep que, alhora que l'ajudava, aprenia l'ofici.

Abans de tot passàvem a la llar de foc on les dones ja hi havien preparat una bona plata de torrades, la llonganissa i un porró de vi. Després d'acontentar la panxa i d'explicar les pertinents aventures, decidíem passar a l'acció.

Anàvem a la cort on dormia el pobre animal i en veure gent forastera s'aixecava de sobte amb uns forts esbufecs. Molt de mala gana deixava el jaç i avançava amb pas lent, ensumant el terra i fent el romancer, com si endevinés que caminava cap a l'holocaust. No era just però era necessari.

En arribar a prop de la banqueta, el matador li clavava el ganxo sota del paladar i els altres ens hi abraonàvem agafant-lo un per cada pota i tombant-lo al damunt. L'àvia també estava a punt amb un gran gibrell per arreplegar la sang. El pobre porc esguellava i espernegava, però el Joan, fent gala de l'ofici, li clavava una encertada ganivetada al coll que li provocava un gran raig de sang i la mort en pocs moments.

mentre un anava regant el porc, els altres l'anàvem pelant amb ganivets, fins que quedava ben afaitat i net

Tot seguit calia remenar la sang amb les mans per evitar que quallés i després es tirava dins d'una olla amb pa llescat. Això serviria per la botifarra negra.

Abans de socarrimar el porc, el Joan i el Josep, mitjançant uns estris especials, li arrencaven tot el pèl que podien. Després els hi compraven a bon preu per fer-ne brotxes de barber, pinzells o raspalls fins.

Acabada aquesta operació es procedia a socarrimar-lo: s'encenien les botxes, que si eren ben seques feien un foc molt virulent, i amb una forca s'anaven remenant per sota la banqueta. Quan d'un costat ja estava bé es girava el porc i se socarrimava de l'altre.

Tot seguit el Joan demanava aigua calenta. En portàvem galledes

de la caldera que teníem penjada al foc, i mentre un anava regant el porc, els altres l'anàvem pelant amb ganivets, fins que quedava ben afaitat i net. Després d'això el primer que feia el matador era tallar-li el cap i els peus i posar-lo de panxa a terra damunt mateix de la banqueta. Llavors el Joan agafava el ganivet més esmolat que tenia i li feia un tall des del clatell fins a la cua. Tothom estava pendent de si faria molta o poca cansalada. Si només en feia dos dits, les dones deien: "*Devia ser de mala mena perquè l'havíem prou fet anar fart!*" Si en feia una mà, el matador deia: "*Renoi quin porc! Com es coneix que ha estat ben cuidat!*" I l'àvia contestava: "*Si veiessis el munt de grapís de blat que s'ha menjat no t'ho creuries, i*

calderada de farina d'ordi, i...moltes aglans!"

-Bé se li nota prou!

El Joan i el seu fill Josep l'anaven espedaçant fins que no quedava res al damunt de la banqueta. Els gossos, des d'una distància prudential, s'ho miraven fixament tot remenant la cua i amb uns badalls que se'ls veia els queixals del seny però, pobrets, no es recordaven que el porc no té malbaratament.

La caldera ja era plena de les parts destinades a fer el bull i la botifarra de sang: el cap, els pulmons, l'estómac, retalls de cansalada, etc. Mentre això es coïa fèiem un bon esmorzar, i després el Joan i el Josep agafaven la garjola dels ganivets i la bossa del pèl i se'n tornaven al poble. Tot seguit, les dones netejaven

LA MATANÇA DEL PORC

els embotits els continuem fent igual ara que quaranta anys endarrere: les carns més magres es destinen a la llonganissa; les més greixoses a la botifarra blanca

la tripa per fer embotits i els homes descarnàvem i picàvem la carn.

Els embotits els continuem fent igual ara que quaranta anys endarrere: les carns més magres es destinen a la llonganissa; les més greixoses a la botifarra blanca; i a la botifarra negra s'hi posa tot el que hem cuit a la caldera, la sang que tenim barrejada amb pa i una mica d'arròs bullit, tot això es remena, s'emboteix i es cou a la caldera.

D'embotits se'n pot fer de moltes classes, però els més tradicionals són: llonganissa, espetec, botifarra blanca, botifarra negra, bull negre, bull de llengua i bull d'orella. Lògicament tot tipus d'embotit ha d'estar ben amanit amb sal i pebre.

Des de l'aparició dels congeladors domèstics i dels depressors d'envasar al buit, s'ha aconseguit un

temps molt perllongat de conservació sense que s'alteri pràcticament gens el gust i l'aroma dels aliments acabats d'elaborar, però això no vol dir que en temps pretèrits no es poguessin conservar les carns durant tot l'any pràcticament amb les mateixes garanties de salubritat que avui dia.

Quan no hi havia congeladors, de la botifarra, la costella i sovint del llom, se'n feia tupina. Per això posàvem sobre els tres peus del foc una paella ben gran amb un bon toll d'oli, i es fregia la botifarra i la costella a talls. Tan bon punt estava cuit, es posaven els talls ben apariats dins de gerres de terrissa o pots de vidre, i es cobria tot amb l'oli i suc de la paella. Això es conservava molt bé durant tot l'any.

Del llom se'n podia fer tupina o

es podia assecar. Nosaltres gairebé sempre ens decantàvem per la segona opció.

La cansalada se salava i al cap d'uns dies la penjàvem al rebost. Com que els greixos saturats són molt propensos a l'oxidació, aquesta era la part del porc que experimentava un canvi de gust més negatiu al llarg dels mesos.

Els pernills sempre s'han elaborat de manera tradicional i les llonganisses també però ara, quan aquestes estan al punt, es poden congelar o envasar al buit, i abans per tal que no s'assequessin massa s'embolicaven amb paper i es cobrien de cendra dins d'un caixó de fusta.

Del sagí se n'acostumava a fondre una part que es transformava en llard i que, després, s'utilitzava pels guisats o rebosteria, i sovint es

...ara ja s'havien de tornar a posar els porquets per a l'any vinent per tal d'aprofitar les triadures... abans no hi havia res per llençar

guardava dins de la bufeta de l'orina prèviament neta i inflada.

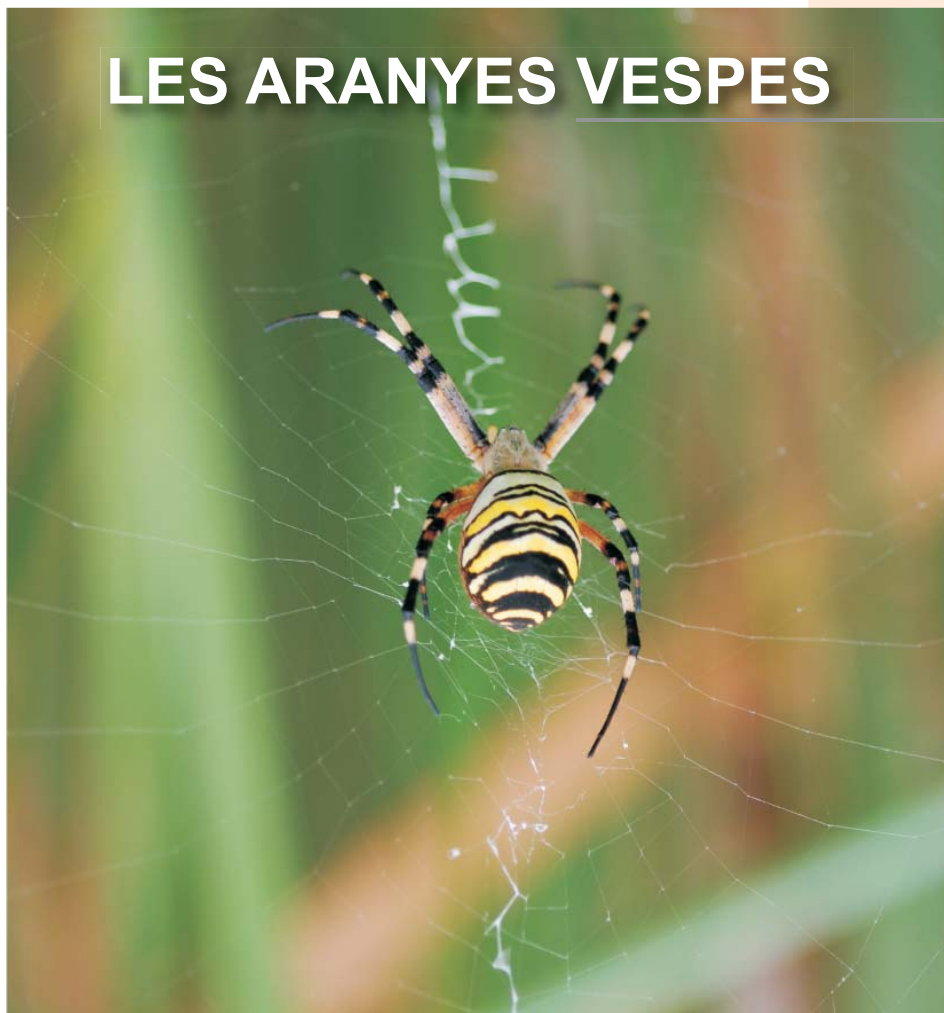
A l'altra part del sagí, la que no havíem fos, s'hi posava molta sal i s'enrotllava o se'n feia una bola, i els dies que feien escudella en posaven un bocinet a l'olla.

Després de bullir la botifarra negra i els bulls, a la caldera hi quedava una considerable capa de greix que durant uns dies s'aprofitava per amanir sopes i verdures. A més, si havia sobrat cansalada de l'any anterior, o llard, o qualsevol mena de suc, es posava tot a dins de la caldera i se'n feia sabó.

I ara ja s'havien de tornar a posar els porquets per a l'any vinent per tal d'aprofitar les triadures de la verdura i els rebuigs de patates, llegums i cereals, i és que abans no hi havia res per llençar.

LES ARANYES VESPES

En la meua última sortida per la Vall, aquesta vegada estava decidit a fotografiar quelcom interessant. Tenia localitzat un ramat de perdius, uns quants llodrigons, un àliga cuabarrada i fins i tot un parell de cabirols. La veritat és que l'estiu passat, pel que fa a avistament de fauna, ha estat molt interessant. Però, vet aquí la sorpresa, cap d'aquests animals són els protagonistes d'aquestes ratlles.

Vaig baixar de la bicicleta, vaig fer un glop d'aigua i, mentre observava el contingut d'una bassa d'aigua, entre els canyissars, vaig estar a punt de convertir-me en presa d'una de les aranyes més espectaculars de les nostres contrades: l'*Argiope bruennichi*. Darrere d'aquest nom tan impronunciable es troba l'aranya tigre o aranya vespa: aquella aranya de color groc i negre, gran, que segons deia algun company de classe, fa uns anys quan encara no m'afeitava, sol saltar i atacar si es pertorbava la seva cacera.

Segons les guies, aquesta aranya, la femella, té un diàmetre d'entre 11 i 25 mm, tot i que us asseguro que

Curiositats entorn de les aranyes

¿Sabíeu que una mateixa aranya pot arribar a fabricar set tipus de teles diferents: una per embolicar les preses, una altra pel capoll dels ous i cinc per diferents tipus de construccions?

¿Sabíeu que la resistència d'un fil d'aranya pot arribar a ser cinc vegades més resistent que un filament d'acer del mateix gruix?

¿Sabíeu que l'aparell auditiu de les aranyes es troba a les potes? Aranya sense potes, aranya sorda!

un dels exemplars que il·lustren aquest text feia entre 3 o 4 cm. Això sense contar les potes. Es trobava en el centre d'una gran teranyina rodona, en forma d'espiral i amb una característica ziga-zaga de seda, tret diferencial dels paranyes d'aquesta espècie, imprescindible per a garantir la resistència de l'entramat blanc i enganxós que meticulosament ha estat construït.

Aquestes femelles hivernen dins un ou i apareixen durant l'estiu per aparellar-se amb els mascles, esquistos, marrons, petits i deliciosos per a les femelles, ja que quan ha acabat la còpula es converteixen en el seu àpat principal en la majoria dels casos. Per a garantir l'èxit de la progènie, la nostra protagonista posa centenars d'ous dins un sac que penja de la teranyina. El sac és espectacular i el que vaig poder fotografiar feia 5 cm de diàmetre a la part més distal.

La *cacera* havia estat fantàstica. Ja tenia un altre exemplar del Llobregós al disc dur de l'ordinador!

Les noves tecnologies estan cada vegada més presents en el nostre món i la nostra revista LLOBREGÓS INFORMATIU no podia quedar-se'n al marge, d'aquests nous sistemes de comunicació. Per això ha creat aquesta web (www.valldellobregos.cat), basada en el suplement que l'estiu de 2004 vam publicar dedicat a donar a conèixer la Vall i a promocionar el patrimoni, els paisatges, els pobles i l'encant d'aquest territori, bressol de Catalunya, per on passava en el segle X la primera frontera del Principat.

L'estructura de la web

Els diferents apartats que tenen aquestes pàgines són:

1.- Què hi trobaràs? És una presentació esquemàtica i visual del que podem trobar: natura, patrimoni, història, gastronomia, art, tradicions, paisatges...

2.- Presentació: Un escrit del Sr. Vidal Vidal, reconegut escriptor i columnista de Lleida, que va ser director dels Serveis Territorials de Comerç, Turisme i Consum de la Generalitat a la capital del Segrià.

3.- Situació: Informació geogràfica de la Vall, amb el mapa, les carreteres i una invitació a descobrir-la, a través de la seva geografia, història i cultura.

4.- Els municipis: A través d'un mapa sensible es pot accedir a la informació dels municipis i pobles de la Vall, amb fotografies, informacions d'interès i enllaços.

5.- Racons d'interès: Presentació a través de fotografies dels racons entranyables de cada poble.

6.- Les masies: Una característica d'aquesta zona rural són les masies com una forma d'entendre la vida que ens ve de molts segles enrere.

7.- Paisatges: Una col·lecció de fotografies de diferents èpoques de l'any mostren la varietat i bellesa de la natura.

8.- Festes i tradicions: La riquesa humana queda reflectida en les tradicions i festes populars que s'hi celebren, com a manifestació cultural que s'ha anat conservant al llarg de segles.

9.- Serveis: Relació de llocs per a poder gaudir d'un bon menjar, d'una bona estada, o d'uns productes típics de la Vall, així com els diferents serveis, com ara transport, serveis religiosos, centres de salut, etc.

Rutes temàtiques

La pàgina web presenta una sèrie de rutes temàtiques, cada una de les quals està documentada a través d'un text explicatiu i unes fotografies de cada indret i, si està disponible, la pàgina en PDF de la revista LLOBREGÓS amb el reportatge publicat. Un botó invita a imprimir la ruta, de tal manera que un viatger pot obtenir una fitxa impresa per tenir-la present durant la seva visita a la Vall.

Rutes per la natura: Diferents recorreguts per fer senderisme o BTT, amb especial incidència en l'Espai d'Interès Natural (EIN) del Llobregós.

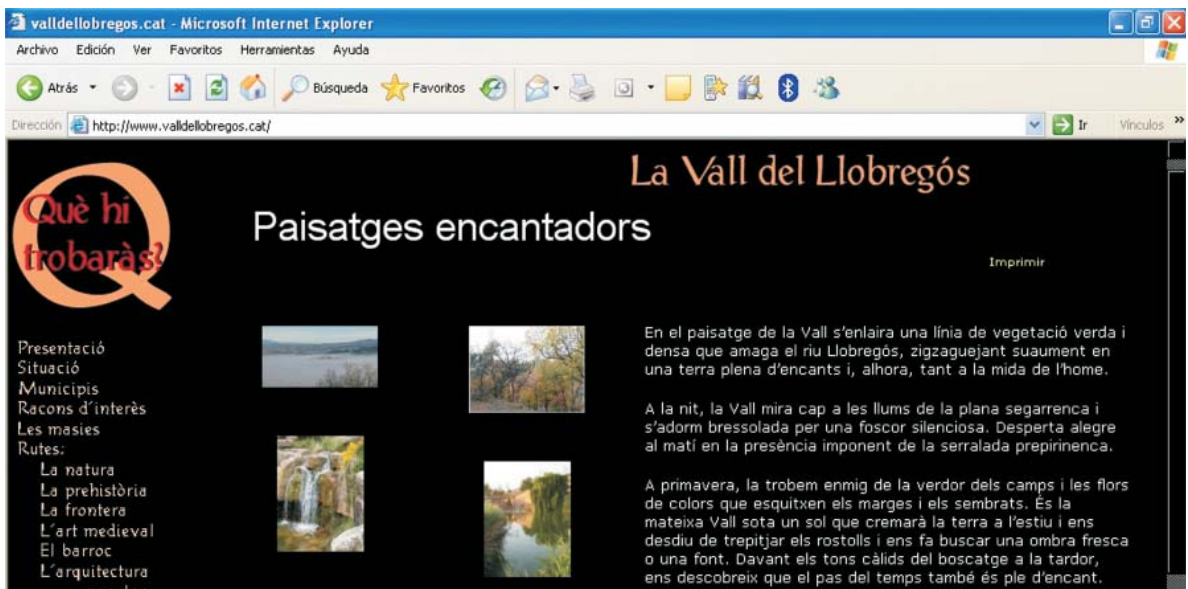
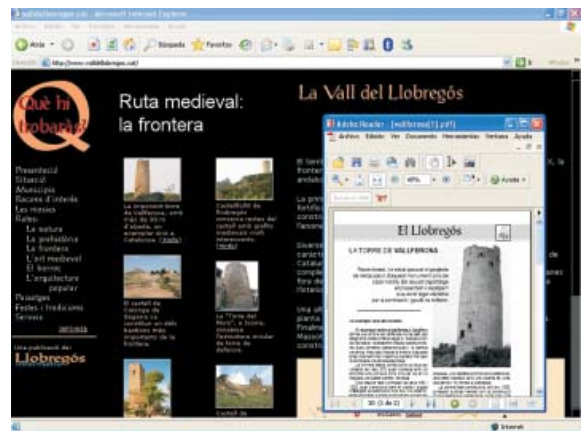
Ruta per la prehistòria: Un recorregut pels diferents jaciments arqueològics de la zona.

Ruta per la frontera medieval: Una visió de la primera frontera de Catalunya al llarg de l'anomenada "línia defensiva del Llobregós", farcida de castells i torres de guaita.

Ruta pel romànic i el gòtic: L'art medieval a través d'edificacions i escultures romàniques i gòtiques.

Ruta pel barroc: Moltes de les manifestacions de l'art de l'època moderna es conserven en esglésies i masies de la Vall.

Ruta per l'arquitectura popular: Les cabanes, els marges, els molins i els ponts formen part de paisatge rural de la Vall del Llobregós.

EL PATRIMONI DISPERS DEL LLOBREGÓS

Fins a finals d'aquest novembre s'ha pogut veure a Cervera una mostra excepcional al Museu Comarcal: l'oportunitat de contemplar alguns dels tresors "amagats" o, tal i com resa el títol de l'exposició, "dispersos" del patrimoni segarrenc i, en conseqüència, del Llobregós. Són peces d'època medieval, que palesen l'esplendor artística que visqué el nostre territori, manifestada en producció pictòrica, escultòrica o d'orfebreria, i peces totes elles que formaven part del mobiliari litúrgic d'algunes esglésies del Llobregós, des del retaule de Santa Maria d'Ivorra, procedent

de Santa Maria, fins a uns capitells de pedra procedents d'alguna església de Llanera. En tots els casos es tracta de peces que fa anys que no es troben a les seves poblacions d'origen i que avui formen part d'alguns prestigiosos museus del nostre país, com el Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) o els museus diocesans de Solsona i la Seu d'Urgell. Avui no ens estendrem en descripcions: jutgeu vosaltres mateixos la qualitat i l'esplendor del Llobregós medieval, reunit per primer cop a la capital de la Segarra.

Anunci a Sant Joaquim i Santa Anna (c. 1390-1400). Part d'un retaule procedent de Torà, avui al Museu Nacional d'Art de Catalunya.

Sant Pere (s. XV-XVI). Probablement procedent d'Ardèvol.

Retaule de Sant Pere (s. XV-XVI). Fragment de la predel·la, probablement procedent de Biosca.

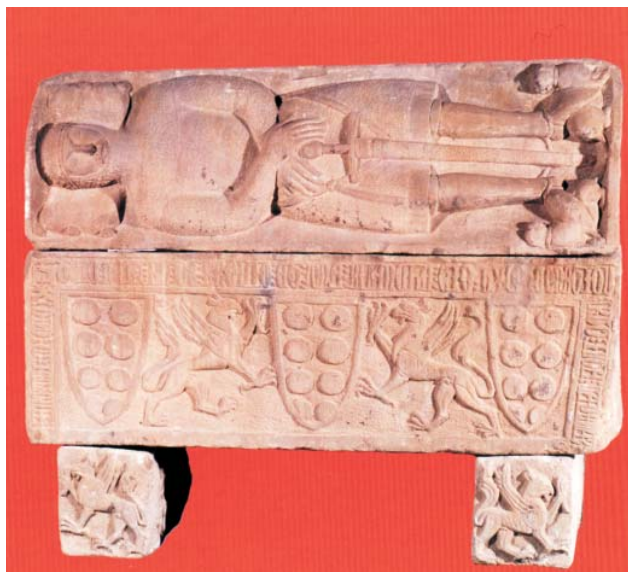
Mare de Déu amb el Nen (1300). Procedent d'Ivorra, avui al Museu Diocesà i Comarcal de Solsona.

Creu processional de plata (final del s. XV - principis del XVI). Procedent de Sanaüja, avui al Museu Diocesà d'Urgell.

Copó de plata (final del s. XVI?). Procedent de Sanaüja, avui al Museu Diocesà d'Urgell.

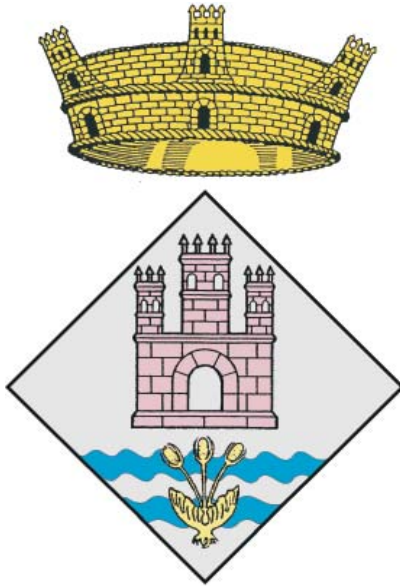
Sepulcre de Bernat de Brull (c. 1345). Procedent de l'església de Sant Pere de Vallferosa, avui al Museu Diocesà i Comarcal de Solsona.

Mare de Déu amb el Nen (segle XV). Procedent de Cellers. Avui al Museu Diocesà i Comarcal de Solsona.

L'ESCUT DE CASTELLFOLLIT

DE RIUBREGÓS

En data 25 de juliol d'aquest any, l'Ajuntament de Castellfollit va signar un edicte sobre exposició pública del seu escut heràldic (DOGC de 17 d'agost 2007), després que l'assessor d'Heràldica i Genealogia de la Generalitat de Catalunya, Armand de Fluvià, emetés el seu dictamen referent a l'escut d'aquesta població.

Ara només resta que el consistori l'aprovi definitivament i es publiqui al Diari Oficial de la Generalitat.

L'escut en qüestió queda, doncs, descrit de la següent manera: escut caironat, d'argent, un castell de porpra obert, acompanyat a la punta d'un card de tres flors d'or ressaltant sobre dos faixes ondades d'atzur; per timbre, una corona de poble.

No podien faltar en la insígnia heràldica de Castellfollit de Riubregós les armes que componen l'escut: un castell, les faixes ondades referides al riu i el card arrencat amb arrels, símbol dels Cardona, als quals va pertànyer el castell de Sant Esteve a partir del segle XIV.

Aquests elements ja figuraven en els segells oficials que havia fet servir l'Ajuntament des de fa molts anys i és per això que a l'hora d'aprovar l'escut heràldic s'hi van incorporar. Més quan el seu castell, encimbellat per sobre de la Vall del Llobregós, disposava d'un emplaçament estratègic en la línia defensiva del Llobregós, ja en el segle X, depenent llavors dels comtes de Cerdanya. A partir de dependre dels Cardona, es convertí també en la defensa d'una cruïlla important: el Camí Ral que anava de la costa a la muntanya, i el Camí de la Sal que unia Cardona amb Cervera i, més tard, amb Tarragona.

Tot i que en un principi el castell estava dedicat a Sant Esteve, més tard es va dedicar a Sant Vicenç,

actual patró del poble, per influència de Cardona que el té també com a patró.

El seu recinte fou una fortalesa defensiva fins al 1822 quan el general Mina el va fer volar amb explosius durant la persecució contra la Regència d'Urgell.

Per la igualtat d'oportunitats a la feina.

Garantir la igualtat d'oportunitats de les dones a la feina és imprescindible per construir una societat més justa i més competitiva. Són molts els desequilibris que hem de superar: sous inferiors per feines del mateix valor, dificultats d'accés a càrrecs directius, obstacles per promocionar-se, etc. Ja és hora que estiguem al mateix nivell.

“
a la feina
iguals
”

Generalitat de Catalunya
Departament de Treball

EXCAVACIONS GERMANS

CASES S.L.

Ramon Cases Jounou

Avgda. Solsona, 8 Altell, 5
25750 TORÀ (Lleida)
Tel. 973 473 616

Mòb. 629 285 518

C/. Escots, 30
25753 SANAÚJA (Lleida)
Tel. Fax 973 476 041

PUBLICITAT

973 473 253

Plaça Major - Claret de Torà
telf. 973296008

Restaurant "Can Solé Xic"
Turisme rural "Cal Miramunt"
calmiramunt.claret@viladetora.net

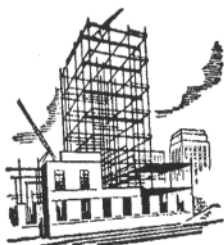

Perruqueria
Carmen's
HOME i DONA

Depilacions, solarium...

Plaça del Vall, 8
Tel. 973 473 106
TORÀ (Lleida)

Construccions
Sant Gil, S.Coop.C.Ltda.

Av. Solsona, 8, ents 6 - Telèfon 973 473 547 - 25750 TORÀ (Lleida)

SAD
Segarra

Atenció personalitzada per a avis
i/o malats, a domicili.
Servei de neteja per a particulars,
despatxos, obra nova.

Tel. mòb.: 618 72 88 59
e-mail: sad_segarra@yahoo.es

SERVEI
ASSISTENCIAL
DOMICILIARI

Telèfon 973 47 35 38

PLAÇA DEL VALL, 24 • TORÀ (LA SEGARRA)

mail: gotic@cag.es

Telèfons d'interès

BIOSCA

AJUNTAMENT	973 473 241
CONSULTORI MÈDIC	973 473 528
ESCOLA	973 473 505
PARRÒQUIA	973 473 082

CALONGE

AJUNTAMENT	938 690 409
PARRÒQUIA	938 698 416

CASTELLFOLLIT

AJUNTAMENT	938 693 031
ESCOLA	938 693 011
PARRÒQUIA	973 524 039

IVORRA

AJUNTAMENT	973 524 036
LOCAL SOCIAL	973 524 100
PARRÒQUIA	973 524 039

MASSOTERES

AJUNTAMENT	973 551 426
CONSULTORI MÈDIC	973 551 226
PARRÒQUIA	973 500 213
TEL.PÚBLIC	973 550 439

LA MOLSOSA

AJUNTAMENT	973 296 090
PRADES TEL.PÚBLIC	973 473 037
PARRÒQUIA	973 524 039

PINÓS - ARDÈVOL

AJUNTAMENT	973 473 292
CENTRE CULTURAL	973 473 368
ESCOLA	973 473 463
PARRÒQUIA	973 473 010

SANAÛJA

AJUNTAMENT	973 476 008
CONSULTORI MÈDIC	973 476 066
ESCOLA	973 476 136
FARMÀCIA	973 476 109
GRALLERS-DIABLES	973 476 163
PARRÒQUIA	973 476 079

TORÀ

AJUNTAMENT	973 473 028
BOMBERS	973 473 380
	973 473 496
CONSULTORI	973 473 333
ESCOLA	973 473 204
FARMÀCIA	973 473 220
PARRÒQUIA	973 473 082

DIGITALITZA'T

Ja pots adquirir la revista

digitalitzada en format PDF

1 CD amb tots els números 40 Euros

Podràs tenir la col·lecció completa amb índex de búsqueda ràpida per paraules

Telèfon 649 352 877

E-mail: info@llobregos.info

AVÍS ALS SUBSCRIPTORS

Les subscripcions a la nostra revista **LLOBREGÓS INFORMATIU** quedaran automàticament renovades, si no hi ha prèviament la comunicació expressa de donar-se de baixa.

El cobrament de la subscripció es farà de la forma habitual escollida pel subscriptor

HORARIS ALSINA GRAELLS

SOLSONA - LLEIDA

<u>HORARI</u>		<u>ITINERARI</u>		<u>HORARI</u>
06,40	↓	SOLSONA	↑	14,55
07,06		BIOSCA		14,29
07,12		SANAÛJA		14,23
08,35	↓	LLEIDA	↑	13,00

BARCELONA - ANDORRA

<u>HORARI</u>	<u>Km.</u>	<u>ITINERARI</u>	<u>HORARI</u>
06,45	17,00	ANDORRA	11,36
07,09	17,24	9 LA SEU D'URGELL	11,06
07,15	17,30	9 LA SEU D'URGELL	11,00
08,18	18,33	79 PONTS	09,57
08,28	18,43	79 PONTS	09,47
08,44	18,59	92 SANAÛJA	09,31
08,51	19,06	98 BIOSCA	09,24
08,56	19,11	102 TORÀ	09,19
09,02	19,17	107 CASTELLFOLLIT	09,13
09,14	19,29	117 CALAF	09,01
09,48	20,03	144 IGUALADA	08,27
10,45	21,00	212 BARCELONA	07,30

EL VENTILADOR

Ja és ben veritat ja. Avui si no tens un cosí no ets ningú. Primerament va ser el cosí de Zumosol, que gràcies al suc de fruita mira tu com es va posar. Tanmateix, no fa gaires dies que vam saber que el Mariano Rajoy té també un cosí molt espavilat que diu que això del canvi climàtic no és més que una presa de pèl.

Doncs bé, jo també tinc un cosí que no està per brocs. El xicot s'havia acostumat a fer la cerveseta a Cal Macarró i ara ha sentit rumors que el local pot haver de tancar o deixar de fer actuacions musicals. I quan el meu cosí s'enfada no us en feu. De moment ens ha fet arribar aquest escrit a la redacció de Llobregós Informatiu.

Galderich Recasens

"Davant del fet segur que el Macarró desapareixerà de Calaf, la primera idea que em passa pel cap és que "és una pèrdua importantíssima per Calaf". Potser no em toca a mi decidir ni opinar sobre què és una pèrdua per Calaf i què no ho és. Per tant, quan explico a algú què suposa el tancament del Macarró ho faig des del més pur egoisme, tot dient el perquè jo necessito l'existència de Cal Macarró pel fet de viure on visc:

- M'encanta la música en viu! I això no vol dir que m'ho empassi tot, ja que reconec que alguns dels grups que passen pel Macarró no m'agraden gens. Però un concert en viu és un espectacle únic, com una obra de teatre o una actuació de circ. Per tant, si desapareix el Macarró seguiré anant a veure concerts a Manresa, Igualada, Barcelona o a alguna altra ciutat important.

- M'encanta escoltar la gent que en sap d'alguna cosa. A Cal Macarró hi ha hagut des de xerrades de cuiners importants divagant sobre la necessitat o no d'abandonar l'escudella amb carn d'olla, fins a gent que ens ha fet morir de ganes de voltar pel món, explicant els seus magnífics viatges. Em direu que no em preocupi, que això ho puc trobar en alguna de les ciutats

importants que ens voregen, i tindreu raó.

- M'agrada la cervesa. I si puc triar entre moltes, encara m'agrada més. A part, penso que està de moda, que està sorgint una cultura cervesera lligada a la gastronomia. Que, si això encara no es així, estic segur que serà un producte valorat com el vi, que es valorarà una bona cervesa, i que se n'apreciaran les peculiaritats de cada una. Que, com va passar amb el vi del Priorat, la cervesa que es pot fer a l'Alta Segarra pot passar de producte de garrafa a producte de culte si ens ho creiem i sabem explicar-ho. I el Macarró, a part de ser un bon lloc per anar-la a degustar, en pot ser un altaveu. També tindreu raó si em dieu que a ciutats importants com Manresa o Igualada hi ha algun local que té les mateixes cerveses que a Cal Macarró i que potser, quan nosaltres fem cervesa, voldran vendre-la.

- Tinc un germà de 18 anys i estic molt més tranquil de saber que està a Calaf, de concert a Cal Macarró, que sabent que està fent la ruta entre els locals nocturns de les ciutats importants que hi ha a la vora.

- He portat alguns amics de fora a Cal Macarró;

gran SOL
RESTAURANT
especialitzats en banquets

www.restaurantgransol.com
Carretera de Manresa, 100
25280 Solsona (Lleida)
973 48 10 00

FORN DE PA

Algerich

Plaça de la Creu, 13 - Tel. 47 31 79 - TORÀ

EL MEU COSÍ DE CAL MACARRÓ

no us estranyarà que us digui que em van dir: "sembla estrany que tingueu això a Calaf, aquest local fa més per alguna ciutat més important".

- Treballo a Calaf, amb gent de tot arreu. M'agrada, amb ells o els meus amics, algun dijous, sortir a fer unes tapetes i algun beure després. Normal oi?, fem com si visquéssim en una ciutat important!

Es poden dir moltes coses de Cal Macarró, sobretot si cada persona que hi entra n'explica què en treu de bo.

Cal dir també que Cal Macarró ha sabut aglutinar gent de totes les edats i de totes les procedències, i cal dir que això és nou a Calaf, i que ens agrada.

Però, per sobre de tot, està clar que Cal Macarró és un local de molta qualitat, molt pensat i treballat; que millora Calaf, que millora i complementa el que nosaltres tenim, som i ens agrada. I que fa de Calaf una població una mica més important. I que si volem evitar que Calaf es converteixi en alguna cosa més que un lloc per tre-

ballar, comprar menjar i dormir, locals com el Macarró i gent com el Bernat són imprescindibles!

No oblidem que a Cal Macarró, la COMTCASE hi gesta cada any el Festival de Música Tradicional de Calaf, l'esdeveniment musical més important que es produeix a la població i un dels més punters a la Catalunya central.

Per tant, si s'ha de tancar Cal Macarró perquè ho diuen les lleis, s'han de canviar les lleis. I si és culpa d'interessos particulars, algú haurà d'intentar posar senderi a tot aquest embolic".

El cosí d'en Galderich

*Us agraeix la
vostra companyia.
Fins aviat.*

Plaça d'Hostal, 1
Telèfon 973 47 30 00
25750 Torà (Segarra)

TAXISTES DE MADRID

El president Jordi Pujol ha posat de moda anècdotes sobre poca-soltades dels taxistes de Madrid. Després de vuit anys de residència a la capital de l'Estat, he de confessar que no m'he trobat mai cap conductor d'aquest servei públic que m'hagi fet baixar del vehicle a empentes per parlar el català (pel mòbil, s'entén). Bé és cert, però, que quan es va produir el debat sobre l'Estatut, s'explicaven casos de persones que havien sortit lluints del taxi a mig trajecte per culpa de que ara, amb els mòbils, ser a Madrid no t'impedeix estar connectat amb els amics o la família de Torà o de Castellar del Vallès.

Anècdotes, encara que sigui d'un que li va dir a un altre que l'altre li havia comentat que un cosí del sogre del seu amic Manel el van fer baixar del taxi per parlar català, tots els que treballem a Madrid n'hem escoltat, però crec que el col·lectiu de taxistes madrilenys no és molt diferent al de Barcelona. Hi ha gent afable i simpàtica; de dretes, d'esquerres i del centre; barroers i sapastres; competents i incompetents... Res que no trobem en qualsevol àmbit social i laboral. Són persones. Encara que és cert que és un col·lectiu que, en alguns aspectes, és una mica peculiar. I deixem-ho aquí!

Però el cas és que si he de parlar en primera persona, l'única gran anècdota que puc explicar és la d'un taxista de Getafe (Madrid) que el meu company de l'Avui lu Forn i jo vam agafar a l'aeroport de Madrid perquè ens portés al centre. L'home no deixava de preguntar-nos què fem, d'on venim, què pensem del PP o del PSOE... I vinga preguntar... Tant és així que li vam acabar explicant que érem periodistes, que veníem d'un míting de Zapatero a Galícia i que treballàvem per un diari català. "¿Quin diari, *La Vanguardia*?", preguntava. "No, no el coneixerà, s'escriu en català", contestàvem. "¿Però quin?", insistia. Un que es diu *Avui*, vam acabar-li explicant.

En aquell moment, l'home obre la guantera i, ves per on, treu un exemplar del dia del diari AVUI. És tan cert com respiro! I tan cert com que encara busquem la càmera oculta perquè estàvem convençuts que era un programa de broma i ens estaven gravant la cara de

sorpresa. L'explicació va ser la següent: "Quan passo per Barajas m'agrada agafar premsa de tot arreu... I de tant en tant agafo l'AVUI. M'agrada. ¿I vostès com es diuen, que a partir d'ara m'hi fixaré quan agafi el diari?" No era un broma. Ens vam quedar sense paraules.

Montse Oliva

INSTAL·LATS EN L'EMPRENYADA

M'ha arribat la notícia que hi ha una web anomenada *catalaemprenyat.com*, amb no sé quantes adhesions, que defineix molt bé el sentir general dels ciutadans, almenys dels de Barcelona. Tot va començar a l'estiu, amb l'apagada que va deixar sense llum durant uns quants dies gran part de la ciutat. Es va formar un gran escàndol, fins i tot amb una cassolada espontània davant la subestació del passeig Maragall, i amb grans estirades de cabell (i tirades de pilotes fora) dels polítics. Després, però, un representant de Fecsa va anar al Parlament a donar explicacions, i gairebé va acabar ell demanant-les als nostres representants. Cosa que ens fa pensar que potser aquest senyor mana més que els que triem cada quatre anys, amb l'inconvenient que als que triem els podem enviar a casa al cap de quatre anys, però a aquest senyor no.

Després, el caos de rodalies, que anava en augment, es va agreujar amb els esvorancs de l'AVE, que, això sí, han servit perquè molta gent (incloent-hi, si em permeteu la maldat, el nostre President) aprengui què vol dir "esvoranc". Molts usuaris, tips de no saber a quina hora arribarien a treballar, decideixen agafar el cotxe. El problema és que ho decideixen tots a l'hora, i és clar, hi ha uns embussos de ca l'ample...

Els polítics ja fa temps que estan instal·lats en l'emprenyada contínua, per qüestions que no interessin en absolut els ciutadans, i ara resulta que uns serveis bàsics no funcionen. Per tant, la gent s'ha contaminat d'aquest estat d'emprenyament, i sembla que va per llarg, perquè un dèficit d'infraestructures com el que patim no s'arregla en quatre dies. Fixeu-vos que fins i tot el Rei ha perdut els nervis...

Montse Vives

Taller SANTI SANAÜJA

Cria. Guissona, s/n
Tel. 973 47 61 31
Mòbil. 636 32 86 16
25753 SANAÜJA (Lleida)

Pintors

C/. Escots, 6 Sanaüja Tel. 973 476 163

PUBLICITAT I LLIBERTAT

En el món occidental l'economia està assentada sobre la societat de consum que genera producció que, a la vegada, s'ha de consumir... i així successivament, com una bola de neu que s'engrandeix a base de rodar. Una de les rodes dentades d'aquesta cadena és la publicitat que s'ha convertit en l'eix de la nostra economia.

La publicitat, en principi, és un mitjà de comunicació i d'informació per tal d'anunciar que un producte existeix i que aquell que ho vulgui el pot comprar i consumir. Com podria jo comprar una cosa que necessito si ignoro que existeix? Aquesta comesa de la publicitat està en el fons del comerç, d'aquesta activitat humana que va néixer a l'albada de la humanitat i que va contribuir a establir relacions entre pobles diversos ja a l'antiguitat.

Actualment, amb la complexitat de l'economia i en la societat de consum que deia al principi, la publicitat s'ha convertit en quelcom més que un mitjà d'informació. Els anuncis ja no es limiten a informar sobre l'existència d'un producte, sinó a convèncer el personal que aquella mercaderia li és necessària, encara que no sigui veritat. Si repassem les coses que tenim a casa nostra veurem que moltes d'elles ens són totalment innecessàries i que les tenim per culpa de la publicitat.

Moltes vegades els anuncis publicitaris utilitzen tècniques de convenciment molt subtils i, d'una manera subliminal, envien missatges de comportament ètic per poder connectar millor amb l'espectador. Recordo un anunci que presenta la insolidaritat entre les persones per a vendre no sé quin cotxe. El resultat final és que els productes s'acaben adquirint i els missatges de comportament també.

Jo recomano un exercici de llibertat: mirar els anuncis d'una manera objectiva i intentar descobrir què signifiquen i el missatge que hi porten implícit. Així podré decidir d'una manera més conscient allò que he de comprar. Per la meva banda, ja tinc una llista de productes que no compraré mai, o bé perquè sincerament no els necessito o perquè utilit-

zen missatges de comportament no ètic en la seva publicitat.

Fermí Manteca

COMPRIMITS DE SALUT

Intolerància i al·lèrgia alimentària: són sinònims?

Tot i que alguns símptomes poden ser semblants, la intolerància i l'al·lèrgia alimentària són dues malalties ben diferents. Un dels trets més distintius és la causa que els origina. En el cas de l'al·lèrgia és produïda per anticossos del tipus IgE, mentre que la intolerància és deguda a la citotoxicitat d'algunes cèl·lules de la sang. És a dir, la intolerància alimentària afecta el metabolisme però no el sistema immunològic del cos.

Una altra de les diferències rau en l'aparició dels símptomes. Mentre que en l'al·lèrgia les molèsties apareixen molt ràpidament després d'haver ingerit l'aliment (fet que facilita el diagnòstic), en el cas de la intolerància alimentària poden manifestar-se al cap d'uns dies.

Les intoleràncies alimentàries són molt freqüents. La incidència és del 0,3-20% en els nens i entre un 1-3% en els adults.

Les intoleràncies poden desencadenar símptomes com ara migranya, alteracions gastrointestinals, dermatològiques o cansament crònic. Els aliments que provoquen més intoleràncies alimentàries acostumen a estar molt presents en la nostra dieta. Fruïtes, verdures, hortalisses, peix, marisc, làctics i derivats, cereals, additius, colorants i conservants són alguns dels aliments que presenten més intoleràncies.

El diagnòstic es fa a través d'un test que analitza la intolerància a 200 aliments. Es tracta d'una simple analítica de sang que permet saber a la persona quin aliment no tolera el seu organisme.

El tractament de la intolerància alimentària és l'exclusió de l'aliment de la dieta diària. Un cop la persona deixa de consumir-lo la seva qualitat de vida millora considerablement.

Sílvia Porta i Simó

Transports
MOLINS

Serveis:

PLOMA - PALETITZAT - BOLQUET

Carrer Sant Gil, 1 1r.-1a.
25750 TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 578
Tel. Mòbil 610 40 39 21

QUEVIURES
Francesc Llordes i Rovira
ESTANC

Plaça Major, 8 · Tel 973 476 055
25753 - SANAÛJA (Lleida)

IG-NOBEL

Quan un pensa en els genis que ens ha donat la història, automàticament ens vénen al pensament els premis Nobel i ens els imaginem seriosos i savis, assenyats i prudents, observadors i meticulosos; condicions, per altra part, indispensables per a la investigació i l'estudi. No acostumem a pensar en les altres vessants personals.

El premi Nobel de Física de l'any 2005, Roy J. Glauber, posseïdor de totes les característiques abans esmentades, també compta amb un finíssim sentit de l'humor i exerceix de "guardià de l'escombra" d'una revista de ciència humorística creadora dels premis Ig-Nobel (innobles) i que fins i tot organitza una cerimònia anual que coincideix amb la dels premis Nobel. D'un any al següent busquen investigacions estranyes, absurdes o ridícules i en troben moltes i de molt interessants que premien adequadament.

Potser podríem crear uns premis similars a casa nostra, més humils, però. Uns quants exemples:

Cultura: per al ministre de Cultura per la prompta restitució de tots els anomenats "Papers de Salamanca".

Economia: premi a l'Agència Tributària per la llei de Regulació de l'Impost de Successions i Donacions que fa que un es planteji fins i tot on serà més rendible morir-se.

Al sentit de l'humor: al mosso que va denunciar un geganter per haver-li tirat la gorra en una acte lúdic i festiu.

A l'estètica i a l'eficàcia: al ministeri de Foment, per la seva contribució desinteressada en la millora del paisatge, per trencar amb l'avorrit sòl pla i fer-hi forats per a entreteniment del públic en general i riota d'alguns en particular. També ha contribuït a fer que al catalans no se'ls empeguin els llençols al matí en intentar arribar a l'hora a la feina fent ús dels serveis de Renfe i rodalies.

A la tolerància: als polítics de diferents partits que proclamen als quatre vents la persecució del castellà a Catalunya; per parar especial atenció a quin idioma s'usa en la majoria dels mitjans de comunicació.

Premi honorífic: a aquells que acusen els catalans de feixistes per comptar amb l'arma de la paraula (a vegades algun encenedor surt de mare) i no paren de refregar-nos els tancs i els canons a la més mínima ocasió.

Premi a la moral més alta: al lehendakari, per la seva intenció de fer parlar el poble i d'obtenir dades contrastades comptant vots i mantenir la intenció de fer el referèndum malgrat tot.

I molts més que de ben segur, amables lectors, si heu arribat fins aquí en la vostra lectura, se us han acudit i us convido que ens en feu partícips en un proper número d'aquesta revista.

M'autoproclamo "guardiana de l'escombra", com el premi Nobel de física amb què encetàvem aquestes ratlles, i faig meves les seves paraules: "no estic del tot decebut, només una mica. Hi ha poques probabilitats que hi hagi vida intel·ligent ni a la nostra ni a d'altres galàxies conegudes, i això ens fa ser uns éssers singulars i únics". I jo hi afegiré: per bé i per mal.

Gemma Martínez

LA MEMÒRIA HISTÒRICA

Darrerament s'ha encetat un debat molt intens, tant en l'àmbit polític com social, en un intent d'articular una llei destinada a recuperar la memòria històrica i que fa referència únicament a les calamitats, persecucions i morts que es van produir en el bàndol perdedor acabada la nostra guerra *incivil*. Decididament és una memòria selectiva, una exclusió interessada dels altres perfils que van configurar tot l'entramat històric del segon terç del segle XX.

Deixant de banda de si és oportuna o no, si és convenient o no, si és pràctica o no aquesta revisió de només una part de la nostra història contemporània, tinc per mi que de la manera com s'ha plantejat i pel període, tancat, que pretén preveure, esdevé totalment sectària, interessada i excloent.

M'explicaré: ningú nega que arran de la derrota republicana l'any 1939 molta gent va sofrir en carn

Casa del Mestre
alberg

CALONGE DE SEGARRA

Sorrida 103 (Eix transversal) direcció CALONGE DE SEGARRA

Tel. 93 869 82 88 Ros: 93 868 0409 Ajuntament • Fax 93 868 12 34
e-mail: calonged@dba.es
Tel. 610 21 29 77 Ramon

Alta Aenoia
Consell de Promoció Turística

Oficines de Turisme de l'Alta Aenoia
Tel. 93 868 03 66 • www.altanoia.info

pròpia les conseqüències imposades pels guanyadors i agreujades de manera molt clara per l'esclat de la Segona Guerra Mundial.

Per principis sóc el primer a reconèixer que els excessos que es van cometre aquells anys, encara que es comprenguessin en el seu moment, tenen difícil justificació i que els descendents d'aquells que van morir en llocs i fosses ignorades tenen tot el dret del món a recuperar les restes dels seus.

Però a veure. Per què, si es vol recuperar la memòria històrica, no anem més enllà? A l'any 1931 per exemple. I comencem amb els excessos que es van produir durant la República i que dissortadament van desembocar en un 18 de juliol i a la subsegüent lluita entre germans. Per què no fem esment de la brutal persecució religiosa i civil de la zona republicana del 1936 al 1939? Qui ha explicat a les joves generacions que durant la guerra *incivil* i en els dos bàndols la mort indiscriminada va ser d'una brutalitat esfereïdora?

Siguem seriosos. Han passat tres generacions i fa més de trenta anys que vivim en democràcia. A què ve ara reobrir ferides que ja havien cicatritzat? Qui treu o pretén treure rèdits polítics de tot això? Per què volem ara construir un "edifici" sense fonaments? Als escèptics, als interessats, a tots aquells que per naturalesa són inquiets i busquen la veritat, jo els recomanaria, entre tota la bibliografia existent, que llegeixin els historiadors J.M. Solé Sabaté i J. Villarroya autors de "*La repressió a la rera guarda de Catalunya (1936-1939)*" i "*El silenci de les campanes*" de J. Albertí. Dos professionals lluny de tota sospita i totalment imparcials.

Albert Brau i Bagà

de les quals 18 estaven exposades i les restants en reproducció fotogràfica. Entre aquestes últimes voldria fer esment d'una peça procedent de Torà que fins ara no sabíem on es trobava. Es tracta d'una tapa lateral del sepulcre o sarcòfag dels senyors de Cardona de Torà. Segons una antiga fotografia de l'Arxiu Mas, de Barcelona, aquesta obra artística estava col·locada a l'altar dels Dolors, a l'antiga capella dels Ducs de Cardona (que avui està pendent de restauració per part de tècnics de la Generalitat), i va ser venuda el 1906 per 4.250 pessetes.

La reproducció actual ens desvetlla alguns detalls que a la fotografia antiga que tenim no es veuen clars. Per exemple, hom donava per fet que qui presideix l'escena era un noble amb els seus súbdits, i ara veiem que és un bisbe la figura central, amb la mitra al cap i el bàcul a la mà, presidint el dol en una cerimònia funerària.

Ara també, gràcies al Museu Comarcal de Cervera, sabem que l'autor del sarcòfag fou Berenguer Ferrer, de Manresa, durant el tercer quart del segle XIV, i que es troba dipositat al Walters Art Museum de Baltimore, EUA.

Ens falta saber el destí de la tapa del sarcòfag, ja que segons diu una nota de l'Arxiu Parroquial de Torà "*hi ha la tapa frontal i laterals, tot de pedra picada treballada amb art i delicadesa, la tapa reproduceix les estàtues jaïents dels senyors de Cardona de Torà, abillats i coronats*".

Ens plauria molt que algun dia es pogués arribar a saber on és aquesta peça o peces que falten al sarcòfag.

Ramon Torné

PATRIMONI DISPERS

El passat 25 de novembre es va clausurar al Museu Comarcal de Cervera l'exposició que amb el títol "Patrimoni dispers" vàrem poder contemplar des del 20 de setembre.

El Museu va aconseguir localitzar fins a 43 peces d'art medieval procedents de pobles de la Segarra i que actualment es troben dipositades en diferents museus,

Totes les cartes adreçades a l'apartat d'Opinió de LLOBREGÓS INFORMATIU han de portar les dades personals dels seus autors, tot i que es pot demanar publicar-les amb pseudònim. Així mateix, cal que siguin escrites a doble espai i que no superin les vint línies d'extensió. LLOBREGÓS INFORMATIU es reserva el dret a escurçar-les. En cap cas es mantindrà correspondència sobre les cartes adreçades i no publicades. Es poden enviar per correu, a l'adreça electrònica info@llobregos.info o des de la web: <http://www.llobregos.info>.

ROS
autoescola

tel. 973 551 011
973 460 164
973 462 028

FUNERÀRIA DE TORÀ
i COMARCA

J. TORNÉ

Servei permanent 24 h
973 390 862

SERVEI PER A
PARTICULARS I PER A
TOTES LES COMPANYIES
D'ASSEGURANCES

REPRESENTANT:
JAUME TARRUELLA I SOLÉ
PLAÇA DE LA FONT, 10 - TORÀ
TEL. 973 473 423

Josep Viladrich

Pintura i Decoració

Carrer Occident - Tel. 973 473 455 - TORÀ

RESOL

SOLSONA

C/ Sant Nicolau, 4
Tel. 973.48 04 02
revelatges@fotoresol.com

- Reportatges professionals FOTO-VIDEO - DVD.
Demaneu-nos pressupost sense compromís.
- Revelatge de les teves fotografies DIGITALS i
analògiques en 1 HORA.
- Tot tipus de serveis fotogràfics i digitals.

FUSTA, ALUMINI I P. V. C.

Badia

Avgda. Solsona, 17
Tel. 973473181
25750 - TORÀ

**TALLER
MECÀNIC**

R. R.

REPARACIÓ I VENDA DE

- COTXES • MOTOS • BICICLETES
- MOTOSERRES • BOMBES D'AIGUA

Carrer Eras, 19

☎ (973) 47 33 27

25750 TORÀ (Lleida)

T Hostal - Bar
TRÈBOL

Ctra. d'Andorra, s/n.
Tel. 973 473 325
25750 TORÀ (Lleida)

PINTURA
I DECORACIÓ
TÀSIES

PINTURA INTERIOR I EXTERIOR, COL·LOCACIÓ DE PARQUET,
FRISO, PAPER, PANELS DE FUSTA.
RESTAURACIÓ DE MOBLES, PORTES, PERSIANES, LÀMPADES.

c/ Sant Jaume, nº 2 TORÀ Tel. 973473303

PROU DE COSA REFRESCANT

Ara que caminem a marxes força-des cap a l'hivern, ja no escau de fer articles frescos ni refrescants. Quan apreta la calor, abans que un Aquariu o una hidratant dosi d'aigua amb sulfats, hom es refugia a les pàgines de les publicacions més estivals, amb els textos més lleugers; que ni que avor-reixin fins a l'infinit, els pots fer servir com a ventall o para-sol. D'aquí que les piscines municipals tinguin cada any menys afluència, malgrat els pollastres a l'ast, la biodiversitat de crancs i els antològics canelons de la Josefina.

De la reflexió rigorosa sobre l'assistència a les piscines que se n'encarregui l'Ajuntament, amb totes les dades sobre la taula. No obstant això, no estaria de més augmentar-ne el potencial, que ja tenen, com a banys d'aventura. I és que ja em sembla bé de mantenir les vorades d'aresta viva i la pintura esquinça peus del fons, però podríem incrementar la sensació de risc posant-hi un trampolí amb guillotina final o que de les aixetes del lavabo, per exemple, en sortís aigua lleugerament tòxica. Del contrari, aviat no podrem competir ni amb la de Castellfollit.

I és que, amics, Torà ha d'innovar no només en el camp de les piscines, sinó en tots els altres aspectes. Sabem que hem estat molt hàbils en l'àmbit urbanístic -noti's que està més urbanitzat el camí de Cellers que el carrer del Convent- però encara podríem anar més enllà. Tenim molts equipaments d'utilitat dubtosa i que caldria repensar. Se m'acut que l'actual abocador municipal, al costat de la residència d'avis, podria ser una autèntica central de biomassa (segons l'Al Gore, no n'hi ha mai prou, d'energies renovables). I que, per proximitat, ens seria molt fàcil disposar-hi tota la caserna de la Guàrdia

Civil, peça per peça, per tal d'aprofitar-ne les ruïnes.

De totes maneres, em sembla de justícia trencar una llança a favor de l'antiga seu del "Todo por la patria". Ha estat objecte de sabotatges, pintades subversives i brometes fàcils durant molts anys; ha patit escopinades, menyspreu i es troba en un estat de degradació terminal. Cal que siguem

conscients del seu potencial abans que mori; però mentre agonitza, seria molt interessant organitzar visites guiades a les cel·les i sales de tortures, amb l'ànim de comprovar el tracte, contundent i pedagògic, amb què la policia rehabilita el detingut.

Malgrat tot, avui dia la felicitat dels toranesos és total. Esperem confirmar que l'Ajuntament, després d'anys en coma profund, hagi reviscolat en part, almenys si fem cas de la seva pàgina web recentment inaugurada (www.tora.cat). A més del sempre afable somriure de l'alcalde, que via urnes va matxacar l'oposició en ple, hi descobrim que una empresa de Solsona invertirà 2,5 milions d'euros per fer components plàstics per a motos; res millor per a un poble tan aficionat al món del motor. Però el més engrescador, sens dubte, és la notícia que "el parc de bombers ja pren forma" i s'hi veu una foto de quatre fonaments amb armadures en espera... llarga, direu.

Però ja se sap, amics feligresos, que al jardí del Senyor no totes les fruites hi maduren; i la nostra corporació municipal estarà una mica més desamparada dins el Consell comarcal, governat per les esquerres. És ben bé que som l'última Gàl·lia catalana, vestigis que es resisteixen a sucumbir sota l'imperi del progressisme. *Ave, Montillum, els rebels et saluden!*

TERÀPIES MANUALS

"Recupera la SALUT i el BENESTAR"

- Kinesiologia Holística
- Drenatge Limfàtic
- Quiromassatge i massatge en estirament
- Flors de Bach
- Reflexoteràpia podal

Carme Alsina. Tel. 938698534 - 635661405. CALAF

HORES CONVINGUDES i també DOMICILIS

C/ Isidre Vilaró, 9 - 08280 CALAF
Tel. 93 868 13 20

LLIBRES RECOMANATS

DANI VIDAL

QUIM MONZÓ
Mil cretins
 Quaderns Crema (2007) 174 pàgines

Després de l'èxit, no discutit per ningú -cosa estranya en la nostra cultura-, del discurs presentat com un conte en la inauguració de la Fira del llibre de Frankfurt, i transcorreguts sis anys des de la publicació del seu darrer llibre de contes, l'escriptor barceloní Quim

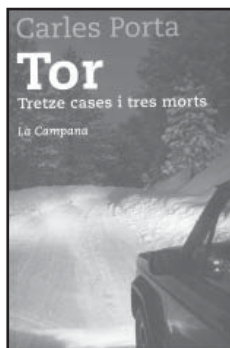
Monzó presenta "Mil cretins", que abans d'arribar a les llibreries el passat octubre ja era un èxit i se'n van fer tres edicions per satisfer la gran demanda dels llibreters.

El nou llibre de Monzó conté dinou contes i es divideix en dos parts diferenciades de set i dotze contes, respectivament.

A la primera part, que conté els relats més llargs, tracta sobretot temes com el dolor i la malaltia, molt influït per les seves vivències personals dels darrers deu anys: la malaltia degenerativa dels seus pares i la mort d'alguns amics.

La segona part, que aplega contes més curts, és més fidel a l'estil dels seus reculls anteriors. Són històries sense cap lligam entre elles, molt originals i fruit de la imaginació desbordant de l'autor.

Amb "Mil cretins" ens trobem davant d'un altre excel·lent llibre d'un dels autors catalans de més projecció internacional. Segurament és veritat el text que es troba al faldó del llibre, extret del diari anglès *The Independent*: "Un dels millors escriptors de contes del món. Un dels escriptors més originals del nostre temps".

CARLES PORTA
Tor, tretze cases i tres morts
 Edicions La Campana (2005) 420 pàgines

El periodista Carles Porta (Vila-sana, Pla d'Urgell) va preparar l'any 1997 el reportatge "Tor, la muntanya maleïda" per al programa "30 minuts" de TV3, on tractava de les disputes per

a la propietat de la muntanya de Tor (un poble del Pallars Sobirà, tocant a Andorra, a 1.790 metres d'altura) que van desencadenar en l'assassinat, l'any 1995, de Josep Montané "Sansa", que cinc mesos abans havia estat de-

clarat propietari únic de la muntanya.

Enganxat per la trama d'aquest cas, al cap d'uns anys, el 2005, Porta es va decidir a novel·lar la història. El resultat en va ser aquest magnífic llibre, escrit en primera persona i on explica els fets segons la pròpia experiència. La narració es basa en la realitat, els protagonistes són els mateixos personatges i el mateix paisatge on van tenir lloc els fets. Però no es tracta d'una crònica periodística, sinó d'una novel·la d'intriga, de la qual la successió de fets, les descripcions de les personalitats tan diverses dels protagonistes i el vibrant ritme narratiu mantenen el lector atrapat al relat fins al final.

El llibre ha tingut molt bona acceptació a Europa, sobretot a Alemanya, i el mateix autor, Carles Porta, ja hi treballa en el guió cinematogràfic, per la qual cosa potser que el "cas Tor" aviat faci el salt a les grans pantalles convertit en un thriller cinematogràfic de ressò internacional. D'ingredients no n'hi falten.

TORRA
 CEREALS I LLAVORSTORRA, S.L.
 C/. Palouet, s/n
 25750 TORÀ (Lleida)
 Tels. 973 473 433 - 973 473 372
 Fax. 973 473 572

Grau
 asseurances
 Pl. de la Creu, 9 - 25750 TORÀ (Lleida)
 Tf. i Fax: 973 473 103
 Mòbil: 656 880 762

LES CUINERES DEL LLOBREGÓS

En un petit poble entre Cardona i Solsona, Clariana de Cardener, va néixer fa 61 anys la nostra protagonista. La **Josefina Masana i Bajona** és la desena de dotze germans. Dues germanes s'han arrelat també a la Vall del Llobregós: la Victòria va maridar-se amb en Josep M., de cal Noguera, d'Anfesta, i la seva germana bessona, Immaculada, va fer-ho amb en Ramon, de ca l'Espardenyer, de Torà. La Josefina parla amb emoció de la seva arribada a Torà fa 31 anys, en casar-se amb en Josep, de cal Farguell, pagès i ramader. Va desgranant la vida en comú i, amb orgull, ratifica que junt amb el seu marit ha anat fent créixer la casa i els dos fills, en Jordi i l'Anna, de 29 i 27 anys, dels quals en parla tan bé com pot fer-ho una mare.

Assevera que sempre s'ha sentit molt bé a Torà i que col·labora molt a gust en les tasques que li proposen. Precisament quan he anat a cal Farguell per parlar amb ella he coincidit amb l'alcaldeessa de Santa Àgata d'aquest any, la Ramona Lavaquiol. Li estava proposant que elaborés el sopar de la festa de 2008. Naturalment ha dit que sí. La Josefina és una dona feineria, disposada a col·laborar en tot; persona extravertida i amb caràcter, amb un dinamisme que contagia.

Fa 14 anys que s'encarrega, a l'estiu, de les piscines municipals de Torà. Una de les tasques més engrescadores és l'elaboració de menjars preparats que ven al recinte de la piscina i que tenen molt d'èxit. Les seves especialitats són: pollastre amb gambes (mar i muntanya), vedella amb bolets, pollastre i conill a l'ast, caragols, canelons, paella i el plat que ens presenta avui.

Treballa com a mestressa de casa, ajuda molt el seu marit en tot el que pot i crec que a fer feina és un tot terreny.

Fa alguns anys que s'encarrega del sopar de Santa Àgata de Torà, al qual assisteixen més de 300 dones. També col·labora en el Pessebre Vivent d'Ardèvol. Li agrada molt viatjar i ha visitat, entre altres, països com Turquia, Egipte, Itàlia i els Estats Units d'Amèrica.

Les seves aficions són: cuinar, anar a mirar bolets, els ceps a Sant Joan de l'Erm i les altres varietats als boscos d'Ardèvol, l'Hostal Nou i Solsonès en general. Aquesta activitat de mirar bolets diu que "la torna boja". Fa gimnàstica al Gimnàs Torà. L'engresca molt plantar l'hort, veure'l com creix i naturalment menjar-se el que amb perseverança ha cultivat. Llegeix la premsa diària, mira la TV -sobretot els telenotícies- i li encanta Ventdelplà. És una carcer declarada i segueix tots els alts i baixos del Barça. El qui més li agrada actualment és Puyol. Li havia agradat molt el Guardiola. Un color? El vermell, el color més viu, el color de la passió. La Josefina ho fa tot apassionadament. Vegem què ens ha preparat.

LLOM

A LA CREMA D'AMETLLA

Ingredients per a 5 persones:

15 talls de llom (d'un dit de gruix) - 150 g d'ametlla - farina - oli de gira-sol - 1 gotet de vi blanc o 1 copeta de conyac - 1 got de llet - 1 got de brou de carn - 1 gotet de crema de llet - 4 fulles de julivert - 2 alls - sal i pebre negre

Per a la salsa:

L'ametlla trinxada - l'all i julivert - 1 vas de llet

Preparació:

Se sala el llom i, si es vol, s'hi pot posar un polsim de pebre. S'enfarina i es mig fregeix amb oli de gira-sol. Es posa en una cassola o paella que es pugui tancar. S'hi afegeix el vi blanc o el conyac, la llet, el brou i la salsa que hem fet anteriorment. Al final, i per espessir, s'hi pot afegir crema de llet. Es fa coure lentament uns 20 minuts vigilant que no s'enganxi.

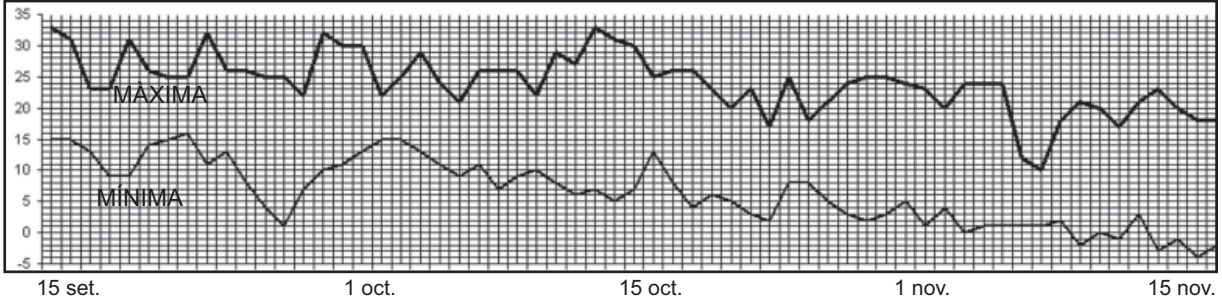
Aquest llom es pot acompanyar amb prunes, que s'hauran posat amb aigua i sal unes hores, i després es tiren a la cassola o s'escalfen i es posen directament al plat que se serveix.

Bon profit!

LA TEMPERATURA DE 15 A 15

FERMÍ MANTECA

DADES TEMPERATURES: RAMON SANTESMASSES

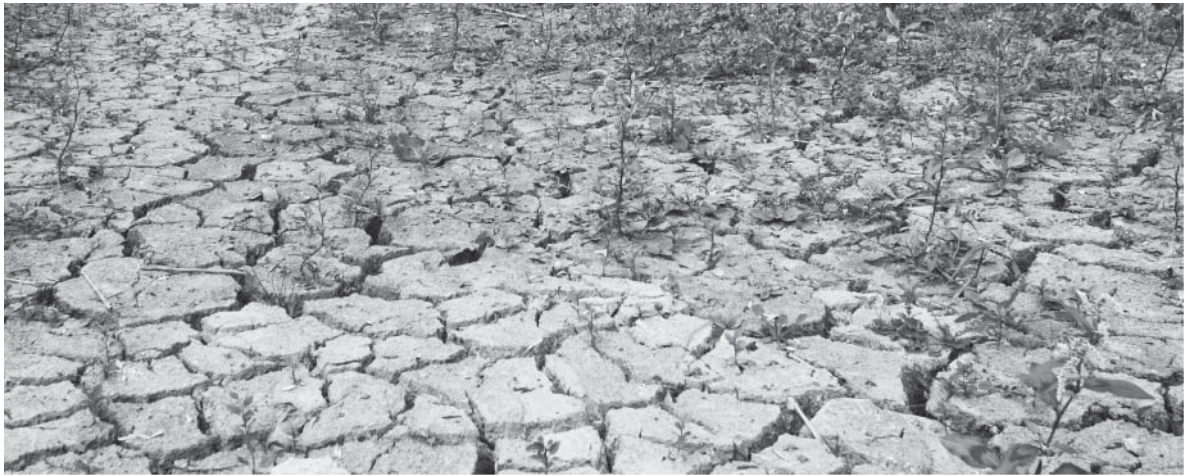

Continua la sequera

El requadre que ens indica les pluges dels dos últims mesos s'assembla a una esquila mortuòria, com també la fotografia que il·lustra aquesta pàgina. Pel que fa a les temperatures es veu la diferència tèrmica entre les màximes i les mínimes pròpia de la tardor, amb tendència a una forta baixada a partir del dia 15 de novembre. Si la falta d'aigua continua així, ja cal que hi prenguem mesures dràstiques. Les reserves d'aigua en els embassaments continuen baixant. Cada dia ens ho recorden.

LES PLUGES

23 de setembre	2 litres
3 d'octubre	1 litre
11 d'octubre	16 litres
17 d'octubre	2 litres

roba de casa

modes

albert

Rita Brau i Rius

Tel. 973 47 31 01 - TORÀ

**FUSTERIA
BACARDIT
DE CALAF, S.L.**

DECORACIÓ - CUINES - PERSIANES -
PARQUET - TREBALLS AMB LA FUSTA

Prior Farràs, 4 08280 CALAF
Tel i Fax 93 869 84 63

SUDOKU

						6		
	7	1	4			5		
			8	1	9			
3			6			8		2
7		9					6	
1	6		7	8			9	4
5	1			2				
		4						3
6	2			3			8	1

EL SUDOKU és un joc d'enginy que consta de 81 caselles distribuïdes en 9 fileres i 9 columnes dividides en àrees de 3x3. Cal omplir les cel·les buides amb els números de l'1 al 9, sense repetir-ne cap a cap filera, ni a cap columna, ni a cap quadrat de 3x3. A veure si us en sortiu.

ENDEVINALLA

Corre molt, no el veus gens i et molesta quan el tens.

ACUDIT

Una dona de la Molsosa se'n va anar al mercat de Calaf a comprar amb un ruquet. Pel camí de tornada a la seva masia anava resant, quan es va creuar amb un home de Barcelona. De sobte, el ruc es va posar a bramar i l'home li va dir a la pagesa:

-Vós reseu i el ruc us diu les Ave-Maries?

-No, home, no. El meu ruc no en sap de resar, el que passa és que quan veu un altre ruc, de tan content que està, es posa a bramar.

SOLUCIONS: pàgina 51

REFRANYS DE BESTIOLES I DEL CEL

- Quan canta el gall a la vesprada, pluja o nevada.
- Quan canta la perdiu, que plourà diu.
- Quan les granotes vegis saltar, o ha plogut o plourà.
- Gat que esternuda, senyal de pluja.
- Quan la formiga posa el menjar a assecar, el bon temps vindrà.
- Vol de molts ocells, la pluja darrere d'ells.

L'acudit del Pleixats

Pinsos BAGÀ, s.a.

Fàbrica i Oficines :

Plaça la Creu, s/n.
Tels. 973 47 30 11 - 973 47 30 86
Fax. 973 47 33 58
25750 TORÀ
(Lleida)

MERCERIA
PERFUMERIA
OBJECTES DE REGAL
CORSETERIA

Montserrat Solé Bonet

c/. Nou, 1 - Tel. 973 473 485
25750 TORÀ (Lleida)

ELS NADALS D'ARDÈVOL

Pessebre vivent, oficis i tradicions del segle XVIII

Us convidem a descobrir com vivim el Nadal i com el fem viure a aquells que visiten el nostre Pessebre. El Pessebre Vivent d'Ardèvol ja ve d'una tradició que van iniciar els nostres avis quan eren joves, fa uns cinquanta anys.

Un treball on tothom participa, tant en la confecció del vestuari, en la decoració i il·luminació dels espais, en l'elaboració dels productes artesans, com en la interpretació de les figures del Pessebre. Un treball que es fa realitat des de Nadal fins passades les festes.

Tot recorrent el nostre Pessebre, sereu testimonis de les dues parts que el configuren:

En la primera, la part bíblica, deixeu-vos portar pel temps i reviuereu un pessebre ambientat a Natzaret, on coneixereu la història de Jesucrist, des del seu naixement fins a la seva presentació al temple.

I en la segona part, basant-nos en els segles XVIII i XIX, veureu una mostra de la vida dels nostres avantpassats, des de la seva manera de viure, coneixereu els seus oficis com poden ser: fer cistells, teixir, filar, fer la vogada... i diverses escenes de la vida familiar i quotidiana d'aquell temps, podent sentir fins i tot l'escalfor vora la llar de foc.

Tot són records tan nostres i ens els estimem tant, que bé es mereixen un petit homenatge, tant senzill i tan bell com un Pessebre.

En acabar, desperteu-vos d'aquest bell somni de Nadal i podreu tornar a la realitat tot fent la torrada amb botifarra a la brasa, vora del foc, on també podreu adquirir al mercat els nostres productes artesans.

El poble del Pessebre i el Pessebre del poble us desitgem que el visqueu amb la mateixa il·lusió que nosaltres hi hem dedicat.

REPRESENTACIONS :

Desembre de 2007: dies 23, 26, 29* i 30 - Gener de 2008: dies 1, 6 i 13

Representacions: a 2/4 de 7 h i a les 8 h de la tarda

* El dia 29 de desembre es farà només una sessió a les 8 h

Per a més informació i/o reserva d'entrades: 678 69 15 39 (demaneu per la Glòria)

<http://www.centrecat.com/ardevol/pessebrevivent/>

SERVEI DE GASOIL A DOMICILI

**TALLER DE REPARACIONS
DE VEHICLES**

**TALLER AGRÍCOLA
NOGUEROLA**

Ctra. de Torà, s/n
Ardèvol de Pinós

Telèfon:

973 47 35 84

FUTBOL SALA A CASTELLFOLLIT

FRANCESC SOLÉ

Aquesta temporada el CFS Castellfollit ha començat la lliga jugant a la Segona Divisió A del grup 5 de Lleida amb molt bons resultats.

Després de la cinquena jornada l'equip es troba classificat en tercera posició, a un sol punt del líder (CFS Cubells). En aquests cinc primers partits el Castellfollit ha demostrat que té moltes ganes d'acabar la temporada als primers llocs de la classificació, ja que després de perdre el primer partit ha encadenat quatre victòries consecutives.

Aquesta temporada hi ha hagut la incorporació de tres jugadors forans i dos més del poble. Equip, tècnics i afició de Castellfollit agraeixen als jugadors la dedicació i la valuosa aportació que fan a l'equip de futbol local.

Com a curiositat cal destacar que dos dels jugadors són pare i fill, Rafael i Ramon Verdés respectivament, un fet molt poc habitual en qualsevol competició. *Jordi Canals Morros*

Alineació:

Drets: Pere Torreguitart, Josep Maria Méndez "Coco", Ramon Torreguitart, Xavi Closa, Jordi Rovira, Jordi Canals (entrenador) i David Requena (delegat).

Agencollats: Joaquim Requena, Pau Vendrell, Pol Jordà, Rafael Verdés, Ramon Verdés i Salva Santin.

Solucions als passatemps de la pàgina 49

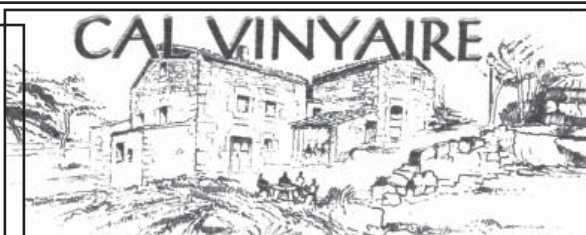
Sudoku

4	3	8	2	5	7	6	1	9
9	7	1	4	6	3	5	2	8
2	5	6	8	1	9	4	3	7
3	4	5	6	9	1	8	7	2
7	8	9	3	4	2	1	6	5
1	6	2	7	8	5	3	9	4
5	1	3	9	2	8	7	4	6
8	9	4	1	7	6	2	5	3
6	2	7	5	3	4	9	8	1

Endevinalla: el fred

ALLOTJAMENT RURAL INDEPENDENT

- Masia amb capacitat per a 9 persones
- Llar de foc
- Banyera d'hidromassatge
- Calefacció central
- Televisió i fil musical a totes les habitacions
- Barbaoco
- Piscina pròpia a 1,4 Km.

Un tranquil
lloc d'encant rural

AGROTURISME 25752 Lloberola (Biosca) - Lleida (Spain)
Tel. 973 296 180 - 627 004 408 - 637 990 322 www.calvinaire.turismerural.com

CURSA DE MUNTANYA A SANAÜJA:

CRÒNICA PERSONAL

JORDI OLIVA

ANTONI MONTROIG

Val a dir que em va costar una mica decidir-me perquè desconeixia aquest tipus de curses. Però amb el Pep, esplèndid atleta fondista i gran aficionat a la muntanya, ens vam animar mútuament. Som amics i parents de tota la vida, és clar, i en gran part gràcies a ell, que em feia de llebre i d'entrenador a la vegada, a costa de sacrificar uns quants minuts en el seu compte particular, vaig aconseguir amb escreix els tres objectius que, a nivell competitiu, em vaig marcar des d'un principi i que, per ordre de prioritats, eren: acabar la cursa en la seva totalitat, fer-ho dintre el temps que marcava l'organització i, a poder ser, sense quedar últim. Dit i fet, vaig trigar una hora menys del que jo m'esperava i darrere nostre encara en van arribar uns quants.

Però això no era el més important. El més important era participar i poder constatar moltes coses bones i positives, poder experimentar una sèrie de sensacions i sentiments que realment t'omplen de satisfacció i compensen gratament l'esforç i el cansament que comporta aquesta activitat física. Durant el trajecte el pensament no para, també fa el seu recorregut, més ràpid això sí; comparteixes emocions, impressions, opinions, comentaris xocants i graciosos, coneixes persones que potser mai no hauries conegut...

Podria treure moltes lectures d'aquesta experiència,

El passat dia 21 d'octubre vaig tindre la sort de poder participar i per tant viure en primera persona una cursa de muntanya, la primera d'aquestes característiques que se celebra al meu poble, Sanaüja, i la primera en què participa un servidor, ja que la meua experiència en aquest àmbit no va més enllà de la meua pràctica a nivell individual, com a hobby, i per descomptat a un nivell més baix.

però ara em quedaré amb una: moltes vegades tenim a l'abast fites que ni nosaltres mateixos ens podem imaginar, cal posar-hi empenya, voluntat, una mica d'esforç i devoció. Lectura que també es pot fer extensiva en molts àmbits de la vida. També voldria donar rellevància i posar de manifest unes quantes percepcions que la participació a la cursa em va permetre copsar i que ara m'agradaria resumir en tres punts:

Primerament, t'adones del meravellós que és poder trepitjar la teua terra, poder contemplar-la i admirar-la, sentir-la com a teua més que mai, poder gaudir del paisatge, descobrir racons nous, indrets per on no havies

ANTONI MONTROIG

CARLES ALSEDA

Es tractava de realitzar 21 km de recorregut, a través de corriols i senders de muntanya, salvant un desnivell acumulat de més de 1.000 m, per un terreny pedregós, irregular, ressec, polsós, però a la vegada meravellós. Un autèntic trencacames, a cavall entre la Segarra i el Solsonès

ANTONI MONTEIRO

ANTONI MONTEIRO

passat mai i que tens tan a prop.

D'altra banda, em vaig poder adonar de com va viure el poble aquest esdeveniment: El públic va omplir la plaça durant tot el matí i va rebre amb aplaudiments tots els participants, del primer fins al darrer en entrar a la meta. Entrar a la plaça era tota una sensació: sentir l'arribada calorosa i afectuosa de la gent, els aplaudiments i el so entranyable i sempre solidari de la música dels grallers formava, tot barrejat, un revulsiu que és difícil de descriure, però que et posava la pell de gallina, et removia tot el cos i et feia oblidar la fatiga fins al punt que semblava que arribessis flotant. Suposo que molts dels participants ja hi estaran més o menys acostumats, però també penso que no per això deixaran d'empor-

tar-se una molt grata impressió i un record molt bo del tractament rebut i del tarannà del nostre poble.

I finalment, quan veus el resultat d'un esdeveniment com aquest, penses en tota la feina que hi ha al darrere. És per això que celebro que l'amic Josep Oliva em convidés i m'animés també a participar-hi. Ell i el Xavier Espiña van donar un exemple d'organització d'una activitat que ells viuen amb passió i que els ha donat força èxits i reconeixements a nivell competitiu en l'àmbit nacional en les seves respectives categories. Llàstima que en aquesta, com a organitzadors, no hi poguessin participar. Senzillament això també és fer poble i donar-lo a conèixer. Des d'aquí només em resta felicitar-los. Enhorabona i... esperem repetir-ho!

DISTRIBUÏDOR DE:
ROCALLA, S.A.

CIMENTS - RAJOLS
CERÀMICA - GRES
ARTICLES SANEJAMENT

Avgda. de Solsona, 18
Fax - Tel. 973 47 31 25
25750 TORÀ

MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ

Opells

Avgda. de la Generalitat, 8
Tel. 973 55 02 02
25210 GUISSONA

**BROKER
FONTANET S.L.**

CORREDORIA D'ASSEGURANCES
ASSESSORIA FISCAL LABORAL
COMPTABLE, EMPRESARIAL
JURÍDICA I INMOBILIÀRIA

Avda. de la Generalitat, 3
25230 MOLLERUSSA (Lleida)
tel. 973 712 233 • fax. 973 712 129

•
Carrer Indústria, 7
25500 LA POBLA DE SEGUR
tel. 973 68 05 04 • fax. 973 68 05 04

•
Passeig Caputxins, 1, 1r. 1a.
43800 VALLS (Tarragona)
tel. 977 61 36 00 • fax. 977 60 35 03

FOTO: ARXIU CAL NOGUERA, D'ENFESTA

Caramelles a la Molsosa

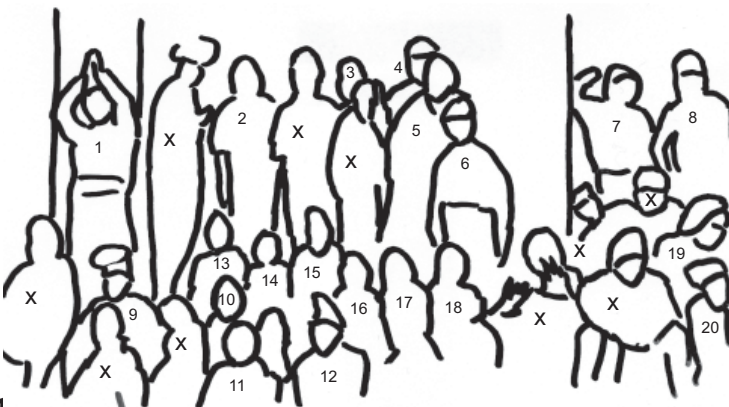
Era l'any 1975. Al municipi de la Molsosa, com cada any, se celebraven les Caramelles de Pasqua, en què participaven tots els pobles del municipi: la Molsosa, Prades, Enfesta i els Quadrells. La foto representa una bona part del grup de cantaires davant la porta de l'església de la Molsosa. Tots ben vestits, amb faixa i barretina, ells, i vestits de gala, elles.

Sota la batuta del Ramon de cal Barrusca, acompanyats del seu germà Pere, que tocava l'acordió, feien els cants típics de la diada i dansaven els balls, assajats també pel Ramon. El diumenge de Pasqua passaven per totes les cases de la Molsosa i dels Quadrells, amb l'autocar del Cintet, de cal Peraire, i després de la missa feien els balls al camp de futbol de davant de l'església. A l'endemà, dilluns de Pasqua, anaven a Enfesta, on

cantaven per a tots els veïns i feien l'esmorzar amb tot el poble. Més tard, anaven a Prades i acabaven amb el vermut, compartint amb tothom la festa. Era una manera, no solament de celebrar anualment la Pasqua florida de primavera, sinó de fer poble tots plegats.

Més endavant, per la segona Pasqua feien una trobada de Caramelles amb els cantaires de Fals, Camps, Rajadell, Aguilars, Castellallat i Fonollosa; cada vegada en un poble diferent. Encara recorden l'anècdota d'una trobada al santuari de Pinós un any que va fer tant fred que van haver de tornar sense poder-hi dinar plegats.

Posteriorment, amb els diners que s'havien arreplegat per les cases, es feia una excursió de tot el poble, també amb l'autocar del Cintet.

1.- Salvador Vilaseca (Figueras)	11.- Mari Prat (Ribera)
2.- M. Teresa Vilaseca (Palà)	12.- Isidre Fitó (Molí)
3.- Josep Pons (Vilansosa)	13.- Emília Fitó (Molí)
4.- Josep Miquel (Vilaseca)	14.- Tineta Serravinyals (Barrusca)
5.- Immaculada Vilaseca (Palà)	15.- Ramon Marcet (Sta. Eulària)
6.- Jordi (Claret)	16.- Ferran Miquel (Nicolau)
7.- Joan Miquel (Salanova)	17.- Núria Cortada (Bertrams)
8.- Ramon Pallarés (Muntané)	18.- Immaculada (Noguera)
9.- Josep (Puigpelat)	19.- Assumpció Miquel (Vilaseca)
10.- Dolors Cortada (Bertrams)	20.- Felip (Mosso de Puigpelat)
	x.- (No identificats)

JOLONCH MATILLAS, C.B.

CENTRE COMERCIAL

C/ Eres, 14
25750 Torà (Lleida)
Telf. 973473217

CLÍNICA DENTAL
TORÀ

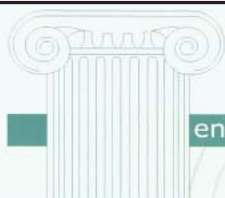

ADULTS - NENS
TOTES LES ESPECIALITATS

CHRISTIAN TAYEDA LEMA
Professor de la Universitat de Barcelona

De dilluns a divendres de 10 a 13 h. i de 16 a 20 h
Dissabtes, de 10 a 13 h

Dr. Maluqué, 1, 1er. 1a.
Telèfon 973 473 527
25750 TORÀ

enguixats i decoració

FRANCO, s.l.

Disseny i muntatges en:

 PLADUR

- * cornises
- * plafons
- * batacons i sostres desmuntables

c/. Baix, 17, 2n. · 25750 TORÀ (Lleida)
Tel. 973 47 34 35 · Tel. Mòbil 617 283 849

 VILAMÚ SA

Ctra. d'Andorra, 14
25750 TORÀ (Lleida) Tel. 973 47 30 61
Fax. 973 47 34 36

MARBRES, GRANITS, LLARS DE FOC, LÀPIDES,, MATERIALS PER A LA
CONSTRUCCIÓ, MOBILIARI PER A LA CUINA I BANY, MAQUINÀRIA,
PINTURES, MUNTATGE DE PLADUR, ELECTRODOMÈSTICS

Més de 100 anys fent cuina casolana

Hostal Jaumet
Fundat el 1890

Ctra. Barcelona-Andorra, s/n
Tel. 973 473 077
Fax 973 473 081
25750 - TORÀ (Lleida)
www.hostaljaumet.com
info@hostaljaumet.com

ELECTROINSTAL·LACIONS

MASANÉS

ELECTRICITAT FONTANERIA CALEFACCIÓ
Tel-Fax: 973473200 Plaça del Vall, 34. 25750 TORÀ (Lleida)

Taller

TORANÈS
d'A. FERRER

COMPRA I VENDA DE VEHICLES NOUS I D'OCASIÓ

Ctra. Andorra S/N Tels.: 973 473 080 - 607 559 909
25750 TORÀ (Lleida)

- REPARACIÓ GENERAL
- GRUA PERMANENT
- TAXI

ANTIGA CASA "Maolí" EMBOTITS ARTESANS

- MATANÇA
- ELABORACIÓ
- DEGUSTACIÓ

Quatre generacions al servei del client

Pl. de la Creu, 7 - 25750 TORÀ Tel. 973 473 051
www.casamagi.com cosco@viladetora.net